

55. møde.

Freitag den 12. februar kl. 9.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændringer i lov om retens pleje. (Personundersøgelser i straffesager m. v.)

og
forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov.

Valgt blev: *K. Axel Nielsen, Ditlevsen, Andreas Hansen, Poul Hansen (Grenå), Frode Jakobsen, Th. Mikkelsen, Edel Saunte, Lannung, Gøting, Thisted Knudsen, Vagn Bro, Gideon, Lorentzen, Helga Pedersen, Thestrup, Hanne Budtz og Poul Thomsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven [fremsat 10. november 1959].

(Første behandling findes i tidenden sp. 661 og 748, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var stillet 173 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de seks følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven [fremsat 13. januar 1960].

(Første behandling findes i tidenden sp. 2412, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om tobaksafgifter.

(Første behandling findes i tidenden sp. 661 og 748, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til lov om omsætningsafgift af chokolade- og sukkervarer m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2416, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om forskellige forbrugsafgifter.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2743, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2743, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v.

(Første behandling findes i tidenden sp. 661 og 748, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 225).

Der var i betænkningen stillet 1 ændringsforslag om en ny affattelse af lovforslaget.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Lars P. Jensen: Til det 21 mands udvalg, hvortil lovforslagene vedrørende ændringer i toldloven har været henvist, har i alt 9 lovforslag og forslag til folketingsbeslutning været henvist, nemlig de 2 toldlovsforslag, valutalovsforslaget, afgiftslovsforslagene, UNESCO-konventionen og konventionen om tilslutning til de syvs frihandelsområde.

Jeg kan understrege, hvad der gøres opmærksom på i betænkningen, at de 39 møder, der har været holdt i udvalget, har været langvarige møder, der som regel har strakt sig over en 3-4 timer. Men jeg kan tilføje, at det har været et meget interessant arbejde at deltage i; man kan godt sige, at dansk erhvervslivs problemer har passeret revy for udvalget. Jeg vil også gerne understrege, at det har været en fornøjelse at høre på de fremmødte deputationer. Man kan være enig med dem eller ikke enig med dem — det samlede indtryk, jeg har dannet mig af de folk, der er mødt op i udvalget, det vil sige lederne af vore erhvervsorganisationer, er, at det er dygtige, ja, meget dygtige folk. Og én ting til har fæstnet sig hos mig: at der i vort erhvervsliv er mange unge dygtige ledere, som i årene efter sidste verdenskrig har evnet at opbygge industrier, ikke de kæmpestore industrier, men — hvis jeg må bruge det udtryk — mellemstore industrier, der beskæftiger fra 50-100 op til 200 arbejdere. Når så dertil kommer — hvad jeg også gerne vil understrege — at vi har en dygtig og veluddannet arbejder- og funktionærstab, er jeg ikke bange for den side af sagen. Men så melder det spørgsmål sig med øget styrke, om vi fra lovgivningens, fra folketingets, side har ramt det rigtige med hensyn til de love, der skal danne rammen omkring vor indgang i frihandelsområdet.

Inden jeg går videre, vil jeg imidlertid

gerne gøre nogle bemærkninger om udvalgsarbejdet.

Der har, som der står i betænkningen, været rettet omkring 500 henvendelser til udvalget fra hovedorganisationer, fra brancheorganisationer, fra enkeltvirksomheder og fra enkeltpersoner. Disse 500 henvendelser er tilsendt finansministeriet og handelsministeriet, som har besvaret dem, og både finansministeriets og handelsministeriets besvarelser har været drøftet meget grundigt i udvalget. Jeg vil takke både finansministeren og finansministeriet for den hurtige besvarelse og for det dygtige arbejde; dette gælder også handelsministeriet. Der er gjort et meget stort, meget krævende og et grundigt arbejde, og jeg vil gerne — jeg tror, det dækker hele udvalgets opfattelse — kippe med flaget ned til embedsmandslogen.

Jeg ville ønske, at hele folketinget kunne have været med i disse forhandlinger. Det har været en glimrende anskuelsesundervisning i erhvervsøkonomi. Vi har, synes jeg, fået et godt indblik i dansk erhvervsliv og dets problemer. Det har været et krævende, men uhyre interessant arbejde. Jeg ville også ønske, at offentligheden kunne blive klar over, hvor dybtgående, hvor krævende og hvor stort arbejdet egentlig kan være i et sådant udvalg. Jeg havde nær sagt: jeg ville ønske, at Ribebispen kunne have siddet i udvalget et par dage; jeg tror, at hvis han havde oplevet det, ville han omgående have krævet lønforhøjelse.

Ud over disse møder med brancher og deslige har der været ført en hel del samtaler om disse brancheorganisationers problemer. Udgangspunktet for disse forhandlinger i udvalget var jo regeringens oplæg, regeringens lovforslag, både valutaloven og toldlovene, og det er klart — det vil jeg gerne understrege — at skal der ske ændringer i disse oplæg, i disse udgangspunkter, må der, skal der, være enighed mellem de tre partier, der danner regeringen.

Jeg gjorde ved første behandling nogle kritiske bemærkninger og gav udtryk for visse ønsker med hensyn til toldlovene og valutaloven. I udvalgsarbejdet har vi søgt at ændre det, vi syntes var forkert, og søgt at få indfriet nogle af vore ønsker. Det er efter disse linjer, vi har arbejdet, og de ændringer, der er sket under udvalgsarbejdet, betyder efter min og mit partis

[Lars P. Jønsen.]

mening forbedringer af både valutaloven, toldlovene og varelisterne. Men jeg vil gerne understrege, at vi er ikke fuldt tilfredse med de ændringer, vi har opnået; der burde også være foretaget ændringer andre steder, og vi vil mellem anden og tredje behandling — efter de samme linjer, som vi har arbejdet efter mellem første og anden behandling, og ud fra de samme ønsker — forsøge at få gennemført ændringer, således at vi får klaret noget af det, vi kunne ønske at opnå.

Det er klart, at der i de henvendelser og hos de deputationer, som er kommet til udvalget, ikke har været enighed om lovforslagene — det har ikke gjort arbejdet lettere — og det kunne der heller ikke være, for der kan være deputationer og henvendelser, som har ønske om toldforhøjelse eller toldnedsættelse for samme vare, og der kan være deputationer og henvendelser, der ønsker en vare på bunden liste, mens andre ønsker den samme vare bibeholdt på friliste. Der er forskellige opfattelser, og det har gjort billedet noget mere kompliceret.

Det er lige så klart, at industriens, erhvervenes ønsker om, skal vi sige en overgangsbeskyttelse har været forskellige, og de må være forskellige, disse ønsker. En industri har måske brug for og ønsker told i overgangsårene, en anden industri har måske mere brug for og ønsker, at en vare skal blive på den bundne liste, og har ikke så megen interesse i told. Vi må også huske, at der er forskellige ting, der gør sig gældende, når industrien vurderer, hvilke beskyttelsesformer den har brug for.

Vi må gøre os klart, at man kan diskutere, om det er rigtigt eller ej, at det princip er nedfældet i lovgivningen — vi har bøjet os derfor — at aftrapningen i henhold til konventionen af de varer, der føres fra bunden liste, finder sted ikke alene over for de syv lande, som er med i frihandels-sammenslutningen, men også over for OEEC-landene og dollarområdet. Det giver straks en helt anden problemstilling, når man skal tage stilling til, om en vare skal på bunden liste eller ej.

Derimod er det anderledes med tolden. Told afvikles i henhold til konventionen kun over for de syv inden for frihandels-

området, men bliver stående over for den øvrige verden, i hvert fald indtil der har fundet en forhandling sted mellem de seks og de syv, og ingen ved noget om, hvornår det sker. Jeg vil gerne sige, at fordi en vare kommer på bunden liste, er det ikke vor opfattelse, at den skal have toldnedsættelse eller mangle toldforhøjelse; jeg skal senere gøre et par bemærkninger om dette. Jeg mener, at det er et ret principielt spørgsmål, og vi har også arbejdet med det i udvalget, idet vi mener, at de varer, der bliver på den bundne liste eller bliver ført tilbage til den, er ømtålige varer.

Jeg vil nævne et par eksempler på varer, der har behov for forskellig beskyttelse, for ligesom med et billede at give udtryk for min tankegang. Vi har det store problem, som er rejst af Dansk Arbejdsmands Forbund, om vinylgulvene, de nye plastsubstanser, der bruges til gulve. Før var disse varer på bunden liste med en toldprocent på 7½; nu var de foreslået opført på bunden liste med samme toldprocent, 7½. Hvis man nu skal vurdere, hvilken form for beskyttelse denne industri skal have i overgangsårene, må man gøre op, hvilken beskyttelse der vil virke stærkest for denne industri. Det viste sig, at produktionen herhjemme har været 500 000 m², og importen har været 400 000 m², omtrent det samme som produktionen. I henhold til konventionen skal vi øge denne import med 20 pct., og det vil reelt sige, at denne forøgelse med 20 pct. omtrent vil give fri import. Derfor vil det ikke have så forfærdelig megen betydning for denne industri, om dens varer bliver på den bundne liste, fordi selve den forøgelse, vi er tvunget til i henhold til konventionen, vil betyde, at den bundne liste med en import af den størrelse ikke giver denne industri nogen beskyttelse. Derimod vil det være rigtigt — og det er også sket i erkendelse af, at den har brug for en beskyttelse — at man i stedet hæver tolden, og det er sket for nogle varegrupper vedkommende fra de 7½ til 12½ pct.

Må jeg nævne en anden varegruppe, som har, om jeg så må sige, det modsatte behov. For rutebilers vedkommende har der næsten ingen import været, og derfor vil den 20 pct.s forøgelse af bevillingsudstedelsen, som vi er forpligtet til, ikke betyde så farlig stor forøgelse af importen. Derfor kan denne

[Lars P. Jensen.]

industri klare sig med disse år på bunden liste, og derfor har toldnedsættelse næppe så megen interesse, fordi den er beskyttet ved at blive på liste 2.

Forholdet kan altså være forskelligt fra industri til industri; alt afhænger af den import, der har fundet sted, hvor importen kommer fra, og hvor de stærkeste konkurrenter i den kommende markedsdannelse befinder sig. Alt dette har selvfølgelig måttet indgå i udvalgets overvejelser, når man skulle vurdere, hvorledes beskyttelsen skulle være, hvis man erkendte, at en beskyttelse var nødvendig.

Endelig synes jeg, og det vil jeg gerne understrege stærkt, at det har kunnet mærkes i diskussionen, at man tror, at den toldhøjde, vi satte på varerne, er et udtryk for beskyttelse. Det er det jo ikke. Selve beskyttelsesgraden afhænger af, hvordan tolden er på råvarer og halvfabrikata; derfor er tolden på færdigvarer ikke noget udtryk for, hvor stor beskyttelsen er på disse varer. Under forhandlingerne har vi fået opgivet tal, der angiver, hvordan toldhøjden er i andre lande. Det kan være, at et andet land har en højere told, men det betyder ikke, at der derfor er en højere beskyttelse af landets industri, fordi denne industri måske må betale told af sine råvarer eller halvfabrikata. Derfor tror jeg ikke, vi skal skele efter andre landes højere toldsatser. Faren ligger i, hvad jeg allerede understregede ved første behandling, at Danmark som helhed er et lavtarifland og derved løber en fare for, at de lande, som dels kommer med under konventionen, dels står udenfor, skal kaste deres overskudsproduktion ind over vore grænser, fordi disse lande nødvendigvis, når de har en overskudsproduktion at afsætte, må søge det land, der, hvis jeg må sige det på den måde, er det toldbilligste.

Derfor ligger der en fare i, at Danmark i stedet for den kompensation, dansk industri skulle have, når udenlandske industrier erobrer noget af markedet ved at smide deres overskudsproduktion ind i landet, møder de højere toldsatser. Det er derfor nødvendigt med disse overgangsforanstaltninger, navnlig for den ømtålige industri. Det er alle disse problemer, industrien, brancherne, hovedorganisationerne

og arbejderne har peget på i udvalget, og det er klart, at arbejdet i udvalget har været og fremover må blive præget af disse problemer for dansk industri og beskæftigelse.

Jeg mener — og det har vi stilet efter i udvalgsarbejdet — at vi må lægge vore principper på hylden i denne situation. Når vi for visse industrier har ønsket en toldforhøjelse, er det ikke, fordi vi er tilhængere af høj told, og når vi har ønsket, at nogle varer skulle føres tilbage til bunden liste, er det ikke, fordi vi er tilhængere af varedirektoratet og alt dets væsen. Vi har søgt at finde frem til det bedst egnede middel i den givne situation for at nå det mål, vi har sigtet efter og fastholdt i hele vort arbejde med disse komplekser, nemlig at bevare dansk produktion og dansk beskæftigelse. Det har været og vil være ledetråden i vort arbejde, indtil vi er færdige med disse lovforslag.

Så kan man spørge, om vi har ramt rigtigt. Er de toldsatser, vi har sat, rigtige? Er de varegrupper, vi har ført tilbage til bunden liste, de rigtige? Jeg ved det ikke, og der er vel ingen, der i dag kan sige med matematisk nøjagtighed, hvor en toldsats skal ligge, for at industrien kan få den nødvendige beskyttelsesprocent og varen ikke bliver for dyr for forbrugerne. Jeg vil tro, at vi med oplægget fra regeringen og de ændringer, der er foreslået i udvalget, har ramt så nogenlunde i midten — jeg havde nær sagt, at vi sådan omtrent befinder os på en solid vej og ikke er faldet i nogen af grøfterne.

Vi ved, at der i udvalget fra konservativ side er sagt, at industrien har fået for lidt beskyttelse og for lidt kompensation, fordi den blev frilistet og vi går ind i de syv; det synspunkt blev bakket op af industrien. Vi ved, at venstre i udvalget har sagt, at industrien har fået rigelig kompensation, fordi den blev frilistet og vi skal ind i de syv; det blev bakket op af handelen og importørerne. Jeg vil altså tro, at vi med dette oplæg og de ændringer, der foreslås, befinder os på en solid vej. Jeg kunne ønske, vi skulle køre lidt mere i den ene side af vejen og søge at dreje derhen under de kommende forhandlinger mellem anden og tredje behandling.

De til toldlovsforslaget stillede 173 ændringsforslag, 13 til selve paragrafferne og

[Lars P. Jensen.]

resten til toldpositionerne, til sætterne, til procenterne, skal jeg ikke gennemgå i enkeltheder. Det er nu sådan efter forretningsordenen, at betænkningerne skal være lidt udførligere, og der er i den foreliggende betænkning stræbt efter at give kommentarer til de enkelte ændringsforslag. Vi vælger heller ikke mere ordfører for det samlede udvalg. Det, som det samlede udvalg har at sige, skal give sig udtryk i betænkningen. Jeg skal gøre nogle bemærkninger om de mere principielle ting og om de enkelte kapitler i toldlovsforslaget.

Det første, jeg vil gøre et par bemærkninger om, er toldgodtgørelsesordningen. Ved sidste behandling af toldloven, hvor vi gennemførte en ny nomenklatur og gik over til i større udstrækning at anvende værditold i stedet for vægt-, rum- og styktold, gennemførte man også forenklede nye regler for toldgodtgørelse. Disse regler betyder en lettelse ikke alene for toldadministrationen, men også for de enkelte erhverv og brancher, som skal have toldgodtgørelse, og jeg har det indtryk, at det, vi dengang gennemførte, har virket tilfredsstillende. Vi kan ikke i paragrafferne give enkle og klare regler for, hvordan toldgodtgørelsen skal finde sted. Det afgørende er, at der er god vilje på begge sider, det gælder toldvæsenet på den ene side og erhvervslivet, brancher og hovedorganisationer på den anden side. På begge sider af disken må der være god vilje til at finde frem til et system, der ikke generer flere end højst nødvendigt. Det har været drøftet meget nøje i udvalget, og der er da også blevet fremført nogen kritik fra erhvervene angående den måde, ordningen er blevet administreret på, men mit indtryk er, at toldvæsenet, og det har finansministeren også givet udtryk for i udvalget, er indstillet på ved forhandling med erhvervsorganisationerne og brancherne at søge at finde frem til gode løsninger, så ordningen kan virke så smidigt som muligt og administrationen deraf ikke skal opsluge fordelene ved toldgodtgørelsesordningen. Dette er der enighed om i hele udvalget.

Et andet problem, som har været drøftet, er Frihavnen, hvorom der også har været ført lange drøftelser i udvalget. Jeg synes ikke, der er grund til at gøre bemærkninger ud over det, der står i betænkningen. Der

er der givet udtryk for den opfattelse, som det samlede udvalg har; deri er vi altså alle enige, og der er ingen grund til at føje noget dertil.

Derimod vil jeg gøre et par bemærkninger om GATT-bindingerne. Der er ikke så få steder i toldloven, hvor vi har bundet vore varer over for GATT; jeg skal nævne nogle eksempler. For de tunge billige metervarers vedkommende var der fra industriens side ønsket en mindstesats på 7 kr. pr. kg. Vi er bundet i GATT på den måde, at vi for disse varer ikke må både have værditold og en mindstesats pr. kg. Vi har sikkert bundet os i GATT; før liberaliseringen af metervarer fandt sted. Et andet eksempel er mejetærskere og mejemaskiner. Her har vi bundet os til en toldprocent på nul. Det vil sige: vi har forpligtet os til ikke at sætte nogen told på disse varer, og det har vi sandsynligvis gjort, før der fandt nogen dansk produktion sted af disse varer. Senere er der så opstået en dansk produktion heraf, og fordi vi har denne GATT-binding, har vi ingen mulighed for at give denne industri, denne produktion, en blot lav toldbeskyttelse.

Jeg vil derfor bede den højtærede finansminister om at være opmærksom på disse ændrede forhold: at vi dels må liberalisere noget mere, og at der dels på visse felter er opstået en dansk industri, hvis vareområde er bundet i GATT, men som vi kunne ønske eventuelt at give en beskyttelse, hvis vi ikke havde denne GATT-binding. Jeg vil bede om, at man er opmærksom på disse forhold, når der skal forhandles på de kommende GATT-møder.

I forbindelse med mine bemærkninger om GATT-bindingerne med hensyn til mejetærskere og landbrugsmaskiner vil jeg gøre et par bemærkninger om selve problemet vedrørende landbrugsmaskinerne. Vi har i udvalget ført lange diskussioner om det rimelige i, at man her til landet fik lov til frit at importere brugte landbrugsmaskiner og brugte traktorer. Vi har i udvalget fået oplyst, at 90 pct. af de brugte traktorer, der importeres her til landet, er mellem 8 og 12 år gamle og monteret med visse amerikanske dele i maskineriet, som der i øjeblikket ikke kan fås reservedele til herhjemme. Problemet er ikke helt lille. Det betyder noget både for de virksomheder,

[Lars P. Jensen.]

vi har, og på anden måde, for i 1959 blev der importeret 4 000 brugte traktorer. Jeg beklager, at vi ikke i udvalget har kunnet opnå flertal for en løsning. Selvfølgelig kan man sige: ja men vil folk snydes og købe en traktor, der vel er billig i pris, men i kvalitet slet ikke svarer til prisen, så lad dem om det! Jeg er bare bange for, at det er de fattigste, de dårligst stillede, der her bliver snydt og ikke får noget som helst for deres penge. I øvrigt er det paradoksalt, at staten ofrer en hel del penge, adskillige millioner kroner, dels til udbygning, dels til drift af statsprøveanstalten i Bygholm ved Horsens, hvor man lader alle landbrugets redskaber afprøve for at vejlede landmændene i at finde frem til de bedst egnede landbrugsredskaber, og så slår man det i stykker derved, at man ad bagdøren, hvis jeg må sige det sådan, importerer billige traktorer, som der overhovedet ikke er mulighed for at kontrollere brugbarheden af. Derfor vil det være vigtigt at finde frem til i det mindste at sætte en slags årgangskontrol på, så man har nogenlunde sikkerhed for, at de brugte traktorer, der kommer ind i landet, er af en sådan beskaffenhed, at man i hvert fald kan køre med dem og også få reservedele til dem. Jeg synes, vi her påfører vore fabriker en ubillig konkurrence, og jeg mener, vi må drøfte det, og vil føre det frem i udvalget igen.

Af andre principielle ting vil jeg gerne nævne den ændring, der er sket med hensyn til det, vi kalder „maskinanmærkningerne“. Før har det været sådan, at hvis der blev importeret en maskine, der kostede over 5 000 kr., var kun de 5 000 kr. fortoldet med 5 pct., og resten var toldfrit. Det vil sige, at for en maskine til over 5 000 kr. skulle der under alle forhold betales 250 kr. i told. Det laves om nu. Vi har i udvalget diskuteret, om man i stedet for skulle sætte grænsen ved 3 000 kr., men sætter vi grænsen ned, kommer vi ned i en gruppe, hvor der er et utal af maskiner, som det vil være svært at kontrollere. Derfor har vi foreslået en ændring, således at de maskiner, der koster over 5 000 kr. i importpris, bliver toldfri også for den del, der ligger under 5 000 kr. Hvor meget det betyder i penge, er det svært at gøre op, men jeg ved, at det betød adskillige millioner kroner, da vi

gennemførte den første maskinanmærkning, og jeg ved, det vil betyde adskillige millioner kroner, når vi gennemfører denne efter vor mening forbedring på dette felt; den vil komme til at betyde meget for vort erhvervsliv og vor produktion.

I øvrigt vil jeg gøre et par bemærkninger også om et andet problem, som man godt kan sige er sidestillet med dette. Det drejer sig om toldfritagelsesordningerne, som af udvalget er foreslået meget stærkt udvidet, hvad man kan se ved at gennemgå de forskellige kapitler. Denne udvidelse er vi meget tilfredse med. Jeg tror, den vil hjælpe dansk industri ved at gøre vort omkostningsniveau lavere, og det er ikke uvæsentligt. Disse toldfritagelsesordninger betyder, at dér, hvor der ingen dansk industri finder sted, eller hvor den finder sted i uvæsentlig grad, har toldvæsenet bemyndigelse til at toldfritage varerne. Det mener vi er meget værdifuldt.

Jeg kan nævne kapitel 73, jern- og stålvarer. Dér kan ifølge ændringsforslagene i stor udstrækning denne toldfritagelse finde sted, således at både hvad angår rør og stænger, navnlig rør, hvor der ingen dansk produktion finder sted, eller hvor den kun finder sted i uvæsentlig grad, kan man importere disse varer toldfrit, og så kan man dér, hvor man har en dansk produktion, give denne en noget større beskyttelse. Det samme gælder for alle aluminiumsvarer, kapitel 74. Navnlig gælder det kapitel 70, glas og glasvarer, som er helt ombygget efter dette toldfritagelsesprincip. Man siger simpelt hen, at det glas, der ikke fremstilles her i landet, går toldfrit ind. Det synes jeg er en god måde at nå frem til en ordning på.

Det samme gælder i øvrigt kapitel 85, hvor der også er sket en ændring i anmærkningerne, der betyder, at elektricitetsværker toldfrit kan indføre deres maskiner og det, der skal bruges i produktionsapparatet og i de elektriske anlæg, som vender ud imod forbrugerne. Jeg tror, dette har megen værdi, men det vil koste finansministeren noget i toldprovenu. Vi mener dog ikke, det gør noget, og vi har ikke medlidenhed med finansministeren, for vi tror, det til gengæld vil hjælpe dansk erhvervsliv og hindre, at vort omkostningsniveau på disse felter ryger i vejret.

[Lars P. Jensen.]

Ud over at fremføre disse principielle betragtninger vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger om enkelte af kapitlerne i toldlovsforslaget.

Må jeg først nævne kapitel 15, som omhandler animalske og vegetabiliske fedtstoffer og olier, kort sagt hele området vedrørende margarinefremstillingen. Før har det været sådan, at råolierne til margarinefremstilling har været fortoldet med 5 pct., og der har så i toldloven stået en anmærkning om, at toldvæsenet havde ret til at lade margarinefabrikkerne importere 20 pct. af deres forbrug af kokosolie toldfrit. Margارينen var på bunden liste.

Nu har vi efter lange diskussioner fundet frem til, at råolien skal fortoldes med 5 pct. og margارينen med 5 pct. Det er sådan set første gang i vor historie, at vi har en margarinetold, men jeg er af den opfattelse, at den ikke vil betyde noget. Margارينen forbliver på bunden liste og er ikke underkastet EFTA-traktatens afviklingsregler, men det er meningen, at den skal gøres liberaliseringsmoden. Det er min opfattelse efter samtaler med margarineindustrien, at de 5 pct. ikke vil få nogen betydning, både fordi margارينen stadig står på den bundne liste, og dernæst fordi der er visse smagsvaner, så det vil være svært for udenlandske firmaer at eksportere margarine til Danmark. Endelig må vi huske, at der også er konkurrencemomentet. Margarinefabrikationen er ikke koncentreret på en enkelt fabrik; den er fordelt på et halvt hundrede fabrikker. Vi er derfor ikke nervøse for denne ændring; vi mener, den er fornuftig. Jeg tror dog nok, der er grund til efter den sidste henvendelse, der er kommet fra margarineindustrien, endnu en gang i udvalget at drøfte hele dette kapitel.

I kapitlerne 50-63, der drejer sig om tekstilvarerne, er der ikke sket store ændringer. Dette skyldes, at det ikke er så forfærdelig mange år siden, vi ændrede reglerne for hele tekstilområdet. Da vi gik bort fra deponeringsordningen og fik told, fik industrien toldsatser, der skulle betyde, at der kunne liberaliseres, hvad der også blev. Men der var forskellige ting dengang, der hindrede, at vi kunne fastsætte visse toldsatser, som vi vel i og for sig var enige

om, navnlig garnsatserne, som dengang var GATT-bundne, en binding, der siden er ophævet. Derfor er der nu sket denne ændring — som vel også er den eneste ændring af væsentlig karakter — at garnsatserne er hævet fra 3 pct. til 5 pct. Ellers er der ikke i disse kapitler sket ændringer.

Kapitel 39 omhandler plastvarerne, der er en ny eller i hvert fald en relativt ny varegruppe, som først fik sin egen placering i toldloven ved den sidste toldlovsrevision. Tidligere var varer af denne gruppe placeret rundt omkring eller placeret som andre varer. Nu tror jeg, vi har fundet det rette forhold i disse toldsatser. Her kan man igen sige, at toldfritagelsesordningen vil betyde en hel del, idet der til anmærkningerne til dette kapitel er et ændringsforslag, der siger, at råvarerne, d. v. s. plastsubstanser, når de ikke fremstilles herhjemme, kan indgå toldfrit. Det er i forhold til det nugældende en stor lettelse for plastindustrien, idet nogle af dens råvarer i øjeblikket er fortoldet med visse, forskellige toldsatser. De gøres toldfri nu, i hvert fald indtil vi får en dansk industri på det område; derefter vil toldsatsen træde i funktion, men kun for de plastsubstanser, som den danske industri skal producere; de andre, som den ikke skal producere, og som i dag er belagt med told, bliver gjort toldfri, og bliver det fremtidig, selv om den danske industri kommer i gang.

Kap. 48 omhandler papir og papirvarer. Disse varer var efter forslaget bibeholdt på bunden liste, men har nu fået noget højere told og er kommet på friliste. Det, der gjorde, at vi kunne komme frem til den løsning og få industriens tilslutning dertil, uden at toldsatserne skulle op på de højder, som industrien havde ønsket for en liberalisering, var, at finansministeren i udvalget gav udtryk for, at han var villig til at sænke papirafgiften fra de 30 øre pr. kg., den nu er på, til 20 øre pr. kg. Det vil sige, at denne ændring, hvorefter papir altså kommer på friliste og får en noget højere told, vil i prisbevægelsen betyde, at vi får papiret en smule billigere, samtidig med at vi, uden at det bliver dyrere, kan give vor industri en noget bedre beskyttelse. Men jeg vil gerne understrege, at det bliver dyrt for finansministeren; den øgede told på papirvarer vil, så vidt man kan skønne, beløbe

[Lars P. Jensen.]

sig til godt 1 mill. kr., men selve nedslaget i papirafgiften fra 30 øre til 20 øre vil koste finansministeren et beløb, der ligger et sted mellem 15 og 16 mill. kr.

Et andet kapitel, som jeg gerne vil gøre et par bemærkninger om, er kapitel 40. Det omfatter hele gummivareindustrien. De fleste af gummivarerne var foreslået bibeholdt på bunden liste. Bunden liste er jo den, der i valutaloven kaldes liste 2, den, som skal afvikles gradvis, og her er vi over for EFTA ikke forpligtet til at øge bevillingsudstedelsen med mere end 20 pct. Visse varer, position 40.05 og 40.06, slidbanegummi, som var overført til den frie liste, er nu ført tilbage til den bundne liste, således at hele gummibranchen bliver på den bundne liste. Toldsatserne er også hævet noget. Men jeg er ikke sikker på, at det er nok. Vi må gøre os klart, at gummibranchen er en af de mest ømtålige, vi har. Den vil ved en liberalisering komme ud for konkurrence fra store udenlandske koncerner, ja, ikke alene store udenlandske koncerner, men de store udenlandske koncerner, der har deres salgsapparat her i landet via automobilforhandlere o. s. v., så i det øjeblik, varerne sættes på friliste, har vi omgående konkurrencen fra de store koncerner. Det finder ikke sted på andre områder, for dér skal de udenlandske store virksomheder først have opbygget et salgsapparat. Det har disse brancher, det har disse koncerner.

Derudover må vi understrege, at hele gummiindustrien har produceret til hjemmemarkedet, fordi gummi var en mangelvare lige efter krigen og adskillige år derefter. Det vil simpelt hen sige, at man ikke har kunnet rationalisere inden for den enkelte virksomhed. Man har ikke inden for branchen haft den fornødne tid til at strukturalisere, idet man har måttet producere for det lille marked, Danmark med sine 4 mill. indbyggere jo er, og derved har fået korte serier, for visse varers vedkommende kun ganske få stykker; det vil igen sige, at man for enkelte af disse fabrikkers vedkommende er oppe på ca. 4 000 forskellige varearter eller varenumre. Det er klart, at der skal en omstilling til; disse varenumre skal gøres færre, og de skal produceres i længere serier. Denne omstilling er i

gang, men der har ikke været den fornødne tid dertil. Jeg ved godt, man vil hævde, at industrien altid vil komme og påstå, at den ikke har haft tid nok; men der var vel ingen, som for et par år siden havde ventet eller troet, frygtet eller håbet — hvad man nu vil — at man var kommet ind på at oprette de seks landes fællesmarked eller denne frihandelsområdet.

Endelig vil jeg gerne understrege, at gummiindustrien er koncentreret om enkelte virksomheder; disse virksomheder er igen placeret i byer, og det kan blive en katastrofe for disse byer, hvor hovedparten af arbejderne beskæftiges ved denne industri — for Køges vedkommende f. eks. beskæftiges de fleste af arbejderne på Kemisk Værk og på gummifabrikken — hvis vi ikke træder varsomt her og får lagt den rigtige toldsats og bevarer disse varer på den bundne liste det rigtige åremål og får afviklet importbevillingerne på en fornuftig måde.

Den højtærede handelsminister udtalte ved første behandling af valutalovforslaget, at selv om gummivarerne blev på liste 2 — de varer, der skal gradvis liberaliseres, men ikke umiddelbart — var det en af de brancher, der, selv om varen blev på denne liste, hurtigere skulle liberaliseres end listen som helhed. Den højtærede minister talte om en periode på 3 år. Efter de oplysninger, vi har fået i udvalget, tror jeg — og det vil jeg gerne understrege — at den højtærede minister har taget fejl. Gummibranchen er en af de mest ømtålige, vi har i landet, og vi har i hvert fald ingen interesse i for et princip skyld at slå en industri i stykker. Det kapitel, som omhandler gummivarerne, tror jeg vi skulle kikke nøjere på mellem anden og tredje behandling.

Der er — jeg nævnte det ganske kort før og vil jeg gerne understrege det — i udvalget gentagne gange fremført to argumenter: for det første, at når en vare bliver på bunden liste, skal den ingen toldforhøjelse have, og for det andet, at når der finder en tilbageførsel sted fra den frie til den bundne liste, skal der finde toldnedsættelser sted. Jeg kan ikke anerkende dette princip, for når en vare bliver på bunden liste, eller når man fører den tilbage fra den frie til den bundne liste, er det en erkendelse af, at det er et vanskeligt

[Lars P. Jensen.]

problem, en ømtålig branche, som netop derfor har brug for told.

Selv om varen bliver på bunden liste, vil jo øgelsen af bevillingsudstedelser bevirke, at beskyttelsen bliver mindre og mindre, og at denne branche — som vi har erkendt er ømtålig — simpelt hen i løbet af ganske få år vil komme til at stå nøgen uden at kunne klare sig.

Derfor er vi tilfredse med, at der for de varer, der er ført tilbage til liste 2, altså fra friliste til bunden liste, ingen toldnedsættelser er sket, og vi er tilfredse med, at der er en del varer, som er ført tilbage fra den frie til den bundne liste. Det drejer sig om 39 positioner. Til gengæld er der den anden vej ført 21 positioner, d. v. s. fra liste 2 til liste 1, fra bunden til fri liste. Nu er det ikke positionernes mængde, der sådan set interesserer os. Det afgørende er, om den vare, der føres tilbage, har modstandsstyrke over for liberaliseringen. Jeg skal ikke gøre bemærkninger om, hvor længe de tilbageførte varer skal blive på liste 2; det vil det ærede medlem hr. Chr. Christiansen, der er mit partis ordfører med hensyn til valutalovsforslaget, sikkert gøre nogle bemærkninger om. Men jeg tror, det er rigtigt, at industrien nu får at vide, hvor længe de enkelte varer skal være på den bundne liste, eller hvor hurtigt industrien kan regne med at den tid er forbi.

Jeg er enig med den højtærede handelsminister i, at det klart må siges; men så kommer jo spørgsmålet om, hvor længe den pågældende vare skal blive på den bundne liste. Jeg er ikke sikker på, at de 3 år, som er sat for de varer, der er ført tilbage fra liste 1 til liste 2, er rigtigt ramt. Jeg er meget usikker her, og efter min opfattelse kan det ikke være afgørende, om en industri bliver 3 eller 4 år på bunden liste. Hvis den bliver der i 3 år og ikke kan klare sig, men kunne klare sig, hvis den blev der i 4 år, hvorfor så slå den ihjel for et princips skyld? Vel skal man være så stærk i principperne, at man vil være parat

til at dø for dem, men man kan vel ikke forlange, at andre skal dø for dem, og vi vil heller ikke for disse princippers skyld forlange, at nogle industrier skal dø.

Hvad toldsatserne angår, er der sket forhøjelser for 55 positioner og nedsættelser for 32 positioner; for 43 positioners vedkommende er der sket ændringer i toldfritagelsesordningen. Så kan man spørge, hvilken betydning det har for toldniveauet. Vi har drøftet dette meget grundigt i udvalget, og det er svært at gøre op. Vi må alle erkende, at vel kan vi sige, at så og så meget er der indført i 1958 eller 1959 af de varer, der er toldforhøjet, og derefter kan vi gøre op, at hvis importen bliver af samme størrelse, vil toldniveauet blive så og så meget højere, fordi procenterne er steget så og så meget. Men det har vel ikke så farlig megen interesse at få disse tal at vide — det hele kan ændre sig, vareindførslen kan blive større på visse felter, og forskydningerne bliver større på hele feltet. Så vidt jeg imidlertid kan skønne, vil der ikke ske store ændringer i toldniveauet fra oplægget i de to lovforslag med de ændringer, der er sket nu. Vi må jo huske på, at der er ingen, der i dag ved, hvad toldfritagelsesordningen vil betyde i penge; og hvad toldgodtgørelsesordningen angår, er der heller ingen, der kan gøre op, hvor meget den vil betyde i penge. Der er ingen, der ved, hvordan administrationen deraf kan lægges til rette. Lægges den enkelt til rette, vil det betyde, at mange firmaer, der i dag holder sig tilbage af skræk for administrationen, vil få toldgodtgørelse, og derfor kan det ikke gøres op i kroner og øre. Hvor meget ændringen i maskinanmærkning betyder, ved vi heller ikke. Jeg ved, at dengang vi lavede selve maskinanmærkningen, drøftede vi tal omkring 10 og 20 mill. kr. Jeg tør ikke nævne noget tal, men ordningen betyder i hvert fald et tab i toldindtægten, og også anmærkningen om de elektriske motorer vil betyde det.

Jeg tror som helhed, at der ikke bliver noget udsving i toldniveauet med de æn-

[Lars P. Jensen.]

dringer, der er sket, men tager vi de andre problemer med ind i billedet, d. v. s. den nedsættelse, der er sket af papirafgiften, og som koster finansministeren mellem 15 og 16 mill. kr., tror jeg, at det, der er sket i udvalget, og de ændringer, der er foretaget, er en dårlig forretning for finansministeren. Men som sagt har vi ingen medlidenhed med finansministeren i så henseende, for vi tror, at de ændringer, der her er sket i toldloven og valutaloven, giver bedre betingelser for vort erhvervsliv. Vi får en større produktion eller kan holde produktionen og beskæftigelsen, og det tror jeg også vil give finansministeren ro i hans samvittighed, selv om han skal miste nogle penge i dette løb.

Så kan man spørge: hvad vil resultatet blive for vort omkostningsniveau? Mon der i det hele taget er nogen, der kan sige det? Jeg tror det ikke. Hvad har importreguleringen betydet for prisdannelsen herhjemme? Der er vel ingen, som kan gøre det op; der er vel ingen, som kan beregne det. Vi har enkelte eksempler, som kunne belyse, at den havde betydet meget store prisstigninger, men jeg tror ikke, de dækker. Selv om vi har en importregulering, og venstre siger jo i betænkningen, at det er en meget fordyrende ordning, må man ikke fra den side glemme — det burde liberalister være de nærmeste til at tage med i deres betragtninger — at der er noget, som hedder konkurrence inden for dansk erhvervsliv, inden for en beskyttet industri, som helhed.

Derimod er det selvfølgelig lettere at gøre op, hvor meget en forhøjelse af toldsatserne vil betyde, det kan gøres op i kroner og øre; men dér er der også usikkerhed, og resultatet afhænger af, om toldbeskyttelsen udnyttes, det er jo ikke sikkert. Det er jo muligt, det har vi erfaret adskillige steder, at erhvervslivet ønsker, at prisforskellen mellem udenlandske varer og danske varer skal være så stor, at salget går på de danske varer. Det er derfor kun, hvis toldsatserne udnyttes, at der vil blive tale om en fordyrelse.

Endelig må vi huske — jeg har nævnt eksempler derpå — at der er også noget, der hedder konkurrence, således at man ikke kan udnytte toldsatserne. Derfor vil det være svært at gøre op, hvad det, der nu foreslås, vil betyde for vort erhvervsliv.

Vi har bestræbt os for, det gælder også

regeringspartierne, i disse forhandlinger at nå dertil, at vi ikke får et for højt omkostningsniveau, så at råvarer og halvfabrikata til vor industri bliver så billige som muligt, og således at toldfritagelse og toldgodtgørelse bliver så lempelig som muligt. Det synes jeg er meget vigtigt, idet en stor procentdel af vor industri skal konkurrere på tredjelandsmarked og derfor ville være dårligt stillet, om omkostningsniveauet steg.

Jeg kan med disse bemærkninger anbefale ændringsforslagene til toldlovsforslaget, både hvad forhøjelser og nedsættelser angår.

Jeg kan også anbefale de 4 lovforslag om de forskellige forbrugsafgifter. De forslag om ændringer, der er stillet, har jo, selv om der kunne gøres bemærkninger til dem — jeg skal ikke gøre det — alle sammen relation til det toldlovsforslag, vi behandler, og jeg kan på mit partis vegne anbefale dem.

Chr. Christiansen: Forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v. har denne gang været til udvalgsbehandling sammen med toldlovsforslaget.

Det stillede ændringsforslag, som findes i betænkningen, drejer sig for en række bestemmelser vedkommende om ændringer af mere redaktionel karakter. Dog vil jeg gerne nævne, at den nugældende lovs §§ 7 og 8, som der også ved sidste behandling i tinget var diskussion om, nu udgår. Grunden er, at der er sådanne ændrede forhold, som gør det forsvarligt at stryge disse bemyndigelser til handelsministeren.

Jeg vil endvidere nævne, at der er en bestemmelse i ændringsforslaget, som går ud på, at valutaloven, således som den nu er foreslået affattet, skal forblive i kraft indtil den 31. december 1961.

Der findes i betænkningen nogle bemærkninger vedrørende valutalovens bestemmelser, som jeg skal henvise til, ligesom jeg skal henvise til bilag 1 og 2, der angår den fri og den bundne liste.

Inden for såvel erhvervene som Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Industrirådet har det været ønsket, at de fik en længere frist til at indstille sig på de nye forhold for derved at være nogenlunde sikre på, at de kunne klare konkurrencen og fastholde produktion og beskæftigelse.

Jeg må derfor mene, at der netop i denne forbindelse endnu er visse spørgsmål, der

[Chr. Christiansen.]

må tages op til fornyet behandling i udvalget mellem anden og tredje behandling. Jeg skal senere nærmere omtale mine synspunkter i den henseende.

Det glæder mig, at det konservative folkeparti er medforslagsstiller til valutalovsforslagets gennemførelse i den nu foreliggende skikkelse. Venstres repræsentanter i udvalget har derimod i betænkningen sagt, at de ikke vil medvirke til lovforslagets gennemførelse. Også herom skal jeg senere gøre et par bemærkninger.

De nye markedsforhold, som Danmark står over for i den nærmeste tid, gjorde en samlet behandling af de erhvervspolitiske love påkrævet. Dansk erhvervsliv står over for en meget væsentlig omstilling af sin produktion og af sit salgsapparat. Der har i udvalget været ført indgående drøftelser om de vilkår, der vil komme til at gælde for industrien i årene fremover. Der er ingen grund til at skjule, at der hersker stor usikkerhed, dels i bedømmelsen af, hvad de nye markedsforhold vil komme til at betyde for dansk produktion og dansk beskæftigelse, dels med hensyn til hvilken konkurrence vor fremtidige eksport kan blive stillet over for.

Vi har nu igennem mere end 25 år arbejdet under særlige vilkår med restriktioner og anden beskyttelse for at fremme og værne om vort lands erhvervsliv, dets produktion og beskæftigelse. Det var forholdene udefra, der gjorde sådanne foranstaltninger livsnødvendige for at være i stand til at dæmpe op for de vanskeligheder, som økonomiske kriser, vekslende konjunkturer og krigsforhold stillede os over for, ja, som i mange tilfælde truede med at undergrave vort erhvervsliv.

Det er ikke nogen helt enkel sag ret pludseligt at ændre disse restriktive forhold og gå over til en liberalisering, som måske kan komme til at stille os dårligere end de lande, vi på bred basis skal samarbejde med. Jeg tænker her ikke alene på de syv lande, der danner frihandelsområdet, men også på alle andre lande, som Danmark står i eksportforbindelse med. Vi har i udvalgsarbejdet i virkeligheden stået over for en ganske særlig ømtålig situation. Danmark prøvede først de langvarige nordiske forhandlinger, men de måtte standses,

da der blev optræk til europæiske markedsplaner.

Vort land afgjorde reelt i sommeren 1959, at vi ville slutte os til de syv landes frihandelsområde, men der blev dog fra det høje tings side stærkt fremhævet et ønske om, at der snarest muligt kunne komme et samarbejde i gang mellem de syv og de seks. Den udvikling, der nu forestår, kræver af os, at vi inden 1. marts bringer en samlet ordning i stand for vore fremtidige told- og liberaliseringsforhold. Det er jo egentlig en bunden opgave, som der desværre kun er meget kort tid til løsningen af.

Det nedsatte told- og valutaudvalg har som nævnt modtaget et stort antal deputationer. Det har været meget lærerigt for udvalgets medlemmer at lytte til de synspunkter, som erhvervslivets repræsentanter har forebragt. Jeg for min del har fået et stærkt indtryk af, at vore erhverv med en ikke ringe betænkelighed imødeser, hvordan de nye markedsforhold vil komme til at arte sig. I adskillige tilfælde er virksomhedernes ledelse og arbejdernes tillidsmænd mødt samlet op og har fremhævet deres synspunkter over for den nye lovgivning. Ofte fik vi at vide, at der var foretaget ret betydelige investeringer, indkøbt maskiner og værktøj og foretaget rationaliseringer, men at alle disse foranstaltninger endnu ikke var helt tilendebragt. Derfor var man angst for, hvad de nye konkurrenceforhold kunne bringe. Jeg fik tillige den opfattelse, at flere virksomheder havde planlagt ret betydelige yderligere udvidelser for at være helt på højde med situationen, men at de også var bange for, at de ikke fik tilmålt tid nok til at gøre sig klar til den ventede konkurrencekamp.

Udvalget har fået et meget omfangsrigt materiale til belysning af vore erhvervsforhold, hvilket jo i virkeligheden skulle kunne give lovgivningsmagten et godt grundlag for at træffe en fornuftig afgørelse af de foreliggende vanskelige erhvervsøkonomiske forhold. Det kunne egentlig være på sin plads at gøre det høje ting bekendt med blot et par uddrag af de talrige henvendelser, som udvalget har modtaget. Jeg vil f. eks. nævne, at der fra Industrirådet den 11. januar 1960 kom en hen-

[Chr. Christiansen.]

vendelse, som har følgende slutbemærkning — jeg beder om tilladelse til et par korte citater —:

„Industrirådet skal atter fremhæve nødvendigheden af, at lovgivningsmagten forud for Danmarks medlemskab af Den europæiske Frihandelskommens sikrer industrien en sådan udgangsposition med hensyn til told- og importreguleringsforhold, at den betydelige risiko for nedgang i industriens produktion og beskæftigelse begrænses.“

Der foreligger også en efter min mening ret interessant henvendelse fra Landbrugsrådet, hvorfra jeg skal tillade mig at citere et par slutbemærkninger:

„Sammenfattende skal Landbrugsrådet stærkest muligt fraråde, at de nævnte varer“ — det drejer sig om fedt til spisebrug eller til teknisk brug — „overføres til friliste, først og fremmest under hensyn til, at de nævnte varer ligesom de øvrige og langt vigtigere af det danske landbrugs varer ikke er medtaget i frihandelsordningen, således at dansk landbrugs eksport ikke vil kunne forvente lettelse for sin eksport i andre lande ud fra gensidighedsprincippet.“

Jeg vil dog gerne til denne bemærkning gøre den kommentar, at jeg tror, det ville være såre let for adskillige industrier at argumentere om ikke ud fra nøjagtig de samme synspunkter så dog lige så vægtige synspunkter, som også gjaldt en fremtidig god dansk økonomi.

Må jeg endelig have lov til at citere en skrivelse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, som vi modtog den 24. november 1959, det er blot et par linjer:

„På den anden side bør tilpasningen til nye konkurrencemæssige forhold selvsagt ske så lempeligt som muligt, således at produktion og beskæftigelse får tid til at tilpasse sig.“

Jeg har blot ønsket at fremføre disse udpluk fra nogle af de talrige modtagne henvendelser, der klart viser, at det nedsatte udvalg har haft grund til gennem sit arbejde at prøve på at finde frem til det bedst mulige ståsted for det samlede danske erhvervslev. Den nødvendige rationalisering, drifts- og strukturændring er endnu kun i alt for få brancher og virksomheder gennemført i

det omfang, som man kunne ønske sig; men vi ved, at der på en lang række områder findes industrier af betydelig værdi, der langtfra har nået at få gennemført en rimelig tilpasning, og derfor bør lovgivningsmagten efter min mening give dem mulighed for at få en sådan rimelig tilpasning.

Jeg vil gerne anføre, at det er mit indtryk ikke mindst af de talrige henvendelser, vi har fået, at dansk produktion efter alt at dømme står på et højt kvalitetsniveau. Virksomhedernes ledere, funktionærer og arbejdere er — det forekommer i hvert fald mig — dygtige og kyndige i deres særlige arbejdsforhold; men en erhvervsomstilling til nye forhold, installation af nye maskiner og moderne værktøjer kræver — det ved alle, der kender erhvervsforhold — sin tid, både til at få fat i tingene og få dem stillet op.

Vi mener, at det er vor opgave så langt som det er muligt at begrænse den eventuelt kommende nedgang i produktion og beskæftigelse, ja, også prøve på om muligt at ansøre virksomhederne til at finde frem til en videre udbygning af eksporten til de nye markeder. Dansk industri beskæftiger i dag et betydeligt antal mennesker. Industriproduktionen er siden 1938 blevet 50 pct. større og de beskæftigede arbejders antal er jo vokset i takt hermed. I denne forbindelse må det ikke glemmes, at landbruget siden 1945 beskæftiger 130 000 færre personer, og at landbrugets fremmedhjælp i dag kun er halvdelen af, hvad den var i 1938. Denne afgang af personer fra landbruget er i det væsentlige opsuget af byerhvervene. Der bliver næppe tale om at føre disse personer tilbage til det såkaldte frie landbrugserhverv. Byerhvervene må sikkert regne med, at en stor del af de nye generationer, der vokser op, skal finde beskæftigelse hos dem. Under hensyn hertil er det, at vi må berede de bedst mulige betingelser for byerhvervenes beskæftigelsesmuligheder i de kommende år.

Jeg gav ved første behandling udtryk for min betænkelighed over for en mere vidtgående frihandelspolitik, end vore traktatforhold forpligtede os til; men man kan jo ikke undgå at lægge mærke til, at der er visse venstrekredse, der synes at have en stærk trang til at give udtryk for varm kærlighed

[Chr. Christiansen.]

til de gamle frihandelsparoler. Det forekommer mig, at denne tankegang lægger vægten mere på teorierne end på de praktiske forhold, som vi står midt i. Jeg hører til dem, der over for en eventuel stigning af omkostningsniveauet ikke har særlig bange følelser. Jeg lægger langt større vægt på, at Danmark får den gunstigste mulige udgangsstilling for sin deltagelse i de nye markedsforhold og dermed de nye eksportforhold.

I denne forbindelse kan det nok give anledning til eftertanke og forundring, at venstre ikke ønsker at være aktiv deltager ved gennemførelsen af hele dette lovgivningskompleks. Venstre skriver i sin mindretalsbetænkning vedrørende forlængelsen af valutaloven:

„vi må beklage, at der stadig er for mange industrivarer på bunden liste.“
Og man slutter med at sige:

„Mindretallet kan i konsekvens heraf ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.“

Dette er altså, hvad venstre har at sige om industriens vanskelige situation. Men samtidig har Landbrugsrådet henvendt sig til udvalget og bedt om at få en overførsel til den bundne liste for deres egne varer. Det kan også være rimeligt at minde om, at da venstre og de konservative havde regeringsmagten i 1950-53, blev det fra det radikale venstres side, så vidt jeg husker, endog flere gange meddelt, at man var villig til at stemme for enhver liberalisering, som regeringen ville foreslå og kunne tage ansvaret for. Hvad skete der egentlig med liberaliseringen i disse tre år? Praktisk talt intet. Den danske udenrigshandel står over for ændringer og vanskeligheder, som skal overvindes på et meget begrænset åremål. Vi håber, at alle gode kræfter inden for erhvervslivet vil være medvirkende til at klare de store opgaver, der foreligger.

De ændringer, som foreligger i forbindelse med den nye udformning af valutaloven, og som udvalgets flertal er nået frem til, sigter på at lette overgangen for erhvervslivet til de efterhånden mere frie forhold, der ligger forude. I bilag 1 til betænkningen findes en liste over de varer og varegrupper, der føres tilbage til bunden liste til gradvis afvikling. Endvidere findes i bilag 1 en

liste over de varer, der umiddelbart overføres til liberalisering. Under udvalgsarbejdet har vi fra socialdemokratiets side i vore bestræbelser sigtet på, så langt som det har været os muligt, at begrænse de åbenbare vanskeligheder, der kunne være tale om i den nuværende situation, og vi har især sat vore kræfter ind på at beskytte erhverv og virksomheder, hvor beskæftigelsen og eksportproduktionen kunne komme ud for ødelæggende rystelser. De foreliggende overførsler til bunden liste — selv om det kun drejer sig om kortere perioder — har vi fundet aldeles påkrævede, og der er endda enkelte industrivirksomheder, hvis varer efter vor formening også burde være medtaget under disse beskyttelsesforanstaltninger.

Jeg er heller ikke helt sikker på, om den højtærede handelsministers bemærkninger i betænkningen vedrørende forlængelsen af valutaloven er tilfredsstillende for de særlig ramte erhverv, når det dog er meningen, at der skal skabes en jævn overgang til liberaliseringen. Det kan næppe komme overraskende, at vi fra vor side havde ønsket en længere afviklingsperiode, og vi mener også, det må være muligt at føre en forhandling herom under udvalgets kommende arbejde. Vi er gået med til de foreslåede bestemmelser for at nå frem til en positiv løsning, men vi forventer, at administrationen af lovens bestemmelser kommer til at ligge i nærheden af de forpligtelser, som Danmark har i henhold til konventionen om oprettelse af Den europæiske Frihandels-sammenslutning.

Det ændringsforslag vedrørende valutaloven, som nu foreligger til anden behandling, er naturligvis udtryk for hensyntagen både til politiske og til samfundsøkonomiske forhold, og jeg kan på min gruppes vegne anbefale det stillede ændringsforslag til vedtagelse.

Henry L. W. Jensen: Det ærede medlem hr. Chr. Christiansen mente ikke, at venstre havde deltaget aktivt ved gennemførelsen af toldlovskomplekset. Nu er det ikke meningen, at jeg vil gå i detaljer med hensyn til de forskellige kapitler og paragraffer i toldloven. Det, jeg vil, er at gennemgå og motivere vor stilling og den betænkning, vi har afgivet. Det ærede medlem er jo efter-

[Henry L. W. Jensen.]

hånden en repræsentant for det, man kalder den reaktionære del af opfattelserne angående varedirektoratet og toldloven.

Nogle af regeringspartierne kan ikke sige sig fri for at være ansvarlige for den politik, der gennem de sidste 28 år har været ført gennem varedirektoratet og valutacentralen efter lov om valutaforhold m. v. Hele systemet med statsdirigeret erhvervsvirksomhed, restriktioner, importforbud og alle mulige kineserier har i sin konsekvens ført til en importrestriktionspolitik, der blev til en stærk beskyttelsespolitik, og som nu udelukkende kommer i opløsning gennem den almindelige internationale udvikling med at frigøre handeler og afskaffe restriktioner og told.

Vi har fra venstres side altid hævdet, at det var en usund politik, at man påførte de eksporterende virksomheder en urimelig byrde, fordi den fordel, man gav de for hjemmemarkedet producerende virksomheder, blev dyrt betalt af den industri, der producerede for eksport, gennem et alt for højt omkostningsniveau og en deraf følgende nedsat konkurrenceevne til skade også for vor valutastilling. Trods det har vor dygtige danske eksportindustri alligevel været i stand til at forøge eksporten meget stærkt.

Da planerne om større markeder kom på tale, gav mit partis formand, det ærede medlem hr. Erik Eriksen, og andre af venstres medlemmer udtryk for, at man burde forberede sig på at deltage i markedsdannelserne ved at afvikle restriktionerne, og ingen kan i dag med rimelighed påstå, at det kan gøres, uden at man pålægger en rimelig told — det har venstre heller ikke villet foreslå — idet en tolds virkning jo ikke nær har den styrke som importforbud. En indførsel fra udlandet betyder altid forøget konkurrence, og den vil sænke vore omkostninger og dermed gøre os mere konkurrencedygtige i forhold til udlandet. Med told har vi mulighed for, at denne mindre beskyttelse virker gennem hele afviklingsperioden, hvad restriktionerne ikke gør. Importforbud giver jo en hård beskyttelse, medens toldens virkning langsomt aftager med afviklingens successive gennemførelse. Udskyder man importrestriktionernes afvikling i en kortere eller længere årrække,

vil der være en betydelig risiko for, når internationale forpligtelser nødvendiggør disses afvikling, at man da vil befinde sig i en konjunktursituation, der vil medføre større omstillingsvanskeligheder.

Vi har forsøgt ved valutaloovens — den nugældende — sidste behandling at få de partier, der ellers taler om liberalisme og fri handel, til at følge os i et beskedent forslag om, at man på det tidspunkt mindst skulle tillade en import på 10 pct. af forbruget af enhver vare — for at give industrien en advarsel om, at restriktionerne i det lange løb ikke ville kunne opretholdes, og samtidig for at få en regulering af priserne. Vi fik ingen støtte hertil, hverken de radikales eller retsforbundets.

Venstre erkender, at når man gennem 28 år ved forkert beskyttelsespolitik har fået en stor del af den danske kapital anbragt i en industri, der ikke er fuldt ud konkurrencedygtig, er der ingen mulighed for pludselig på én gang at fjerne beskyttelsen; det ville medføre store ødelæggelser af kapital og gøre adskillige arbejdsløse. Priskontrol og monopollov har efter krigen gjort sit til, at den danske industri ikke har fået lov at indtjene kapitaler til at modernisere og reorganisere virksomhederne for, og man må derfor undgå at lægge for mange arbejdspladser åbne for en ubillig udenlandsk konkurrence, indtil man gennem opsparing har skabt den fornødne kapital til investering i virksomhederne.

Man påbegyndte fra venstres side afviklingen af restriktionerne for tekstilvarerne, og da denne frigivelse var faldet til ro, burde man gradvis være gået videre; men det skete ikke, og bl. a. derfor er vi nu ikke forberedt til at gå ind i et større marked med fri handel for industrivarer og må nu pludselig foretage store forandringer ved at erstatte importrestriktionerne med told. Denne told må være af en afbalanceret højde, så den redder den produktion, der kan gøre sig konkurrencedygtig. Det er ganske klart, at den told, vi således indfører, vil give højere omkostninger i en situation, hvor man kunne undvære tolden, men det valg har vi ikke. En stor arbejdsløshed betyder vældige omkostninger for samfundet, og det samme gælder formuetab ved, at de produktionsmidler, man er i besiddelse af, bliver gjort værdiløse. Vor

[Henry L. W. Jensen.]

opgave er derfor at finde frem til den overgangsordning, som er nødvendig for at bevare det arbejdende erhvervsliv. Ved denne vurdering må der naturligvis tages hensyn til, at tolden over for de andre deltagere i de syv landes marked afvikles, medens den foreløbig bliver stående for andre landes vedkommende. Jeg personlig tror, at fremtiden vil vise et samarbejde med de andre markedsdannelse, der sker rundt omkring i verden, således at også en afvikling af restriktioner og told over for disse markeder vil være mulig.

Vi har ud fra disse synspunkter deltaget i arbejdet i toldlovsudvalget, men der har ikke foreligget så meget sagligt materiale for os, at det har muliggjort en stillingtagen. Jeg må dog her indskyde, at administrationen med stor dygtighed og frisind har stillet alle de oplysninger til vor rådighed, som berører selve tariffen. Regeringen fremsatte et forslag, som var udarbejdet af embedsmændene, og som vi må gå ud fra er tiltrådt af de 3 regeringspartier, men der er ikke givet noget sagligt grundlag, der muliggør en varetagelse af de interesser, der knytter sig til de enkelte satser.

På grundlag af dette regeringsforslag har en lang række brancher og virksomheder rettet henvendelse om forhøjelse og nedsættelse af den foreslåede told eller om at få lov til at blive på den bundne liste, men almindeligvis uden noget dybtgående tal-mæssigt bevis for kravets rigtighed ved f. eks. dokumentation af forædlingsprocessen. Kriteriet har været beskæftigelsen. Man har derefter fra regeringspartiernes side taget stilling til henvendelserne, og man må gå ud fra, at de nu foreliggende forslag om tilbageførsel på bunden liste er et kompromis mellem regeringspartiernes synspunkter, idet socialdemokratiet almindeligvis har krævet højere beskyttelse, de to andre regeringspartier lavere. Hvorfor skulle de ellers stadig væk holde møder sammen, når vi havde bearbejdet forslagene? Vi vil naturligvis ikke hævde, at der ikke har været givet nogen begrundelse for de skete ændringer, vi har blot ikke kunnet tiltræde dem, fordi de i det store og hele ikke har været af en sådan karakter, at det gav os en mulighed for at gå i dybden og få en saglig begrundelse for, hvilke toldsats der var de rigtige.

Fra dette må naturligvis undtages den grundopfattelse, som der i det store og hele har været enighed om, som er sagligt rigtig, og for hvilken vi har arbejdet de gange, toldloven har været drøftet: at råstoffer og produktionsmidler må gøres så billige som muligt. På dette område er der opnået meget, men alligevel er det mærkeligt, at man også her tilsidesætter landbruget, og at ikke alle landbrugets produktionsmidler har kunnet fritages for told. Der er også gjort forsøg på at få det vigtige forhold med told på halvfabrikata og færdigvarer bearbejdet, men vi har savnet en del oplysninger om, til hvilke priser den enkelte vare tilbydes fra udlandet, både fra de seks og fra de syv, og en sammenligning med produktionsprisen i Danmark for derved at kunne bedømme og fastslå beskyttelsesbehovet har ikke været mulig. Endvidere har der manglet en opdeling af de danske kalkulerede priser i råvarer, arbejdsløn og andre udgifter, således at det var muligt at se, hvor stor en del forædlingsudgifterne her i landet udgør. Når man ikke kender denne sats i forhold til de øvrige fremstillingsudgifter, ved man ikke, hvad en toldsats giver i beskyttelse for den danske industri. Tilstrækkelige oplysninger om dette forhold har i det store og hele ikke foreligget; der har kun været drøftelser om satserne. Når vi i vor betænkning udtaler, at der ikke har foreligget de fornødne oplysninger, og at vi heller ikke har haft den nødvendige tid til en dybtgående behandling, er dette ikke fremført som en klage mod regeringen. Vi er klar over, at der ikke har været tid til rådighed; vi konstaterer blot dette som en forklaring på, at vi ikke kan tage ansvaret for denne lov, men at dette ansvar må deles af regeringspartierne, der har haft meget mere tid til rådighed til lovens udarbejdelse og har kunnet følge den i statsadministrationen, hvor embedsmændene har været til rådighed og — som jeg har anført — har gjort et dygtigt arbejde.

Jeg skal komme med nogle yderligere kommentarer til udvalgets betænkning.

Regeringens første forslag var et lovforslag, som vi kunne arbejde ud fra og forbedre. Forudsætningerne måtte være, at dette skulle forbedres — ikke forværres. Men det blev forværret, og det vil skabe fordyrelser, der vil medføre ændringer i

[Henry L. W. Jensen.]

omkostningsniveauet; bl. a. vil byggeomkostningerne blive væsentligt fordyret. Endvidere er frilisterne blevet færre og forringede, og vi frygter for, at loven vil medføre omkostninger til skade for eksport-erhvervene, herunder ikke mindst landbruget, der ikke har mulighed for at overlæsse de stigende omkostninger på landbrugets priser, og som oven i købet kommer til at bære tolden på en del redskaber og traktorer; lovens virkninger i al almindelighed, fordyrelse af varerne, kommer desuden til at bæres af alle som forbrugere. Det har ikke været muligt indtil nu at få en opgørelse over, hvor meget stigningerne i satserne omfatter i kroner og øre, og hvor stor indtægt toldloven beregnes at ville give i sin virkning over for tredjeland. Administrationen af toldloven fordyres og udvides. Tendensen i loven er klar, nemlig beskyttelse; det lægger man fra regeringens side ingen skjul på. Loven vil medføre forøget administration også for erhvervene, og da vi har medvirket til, at der gives en række toldfritagelser og godtgørelser for eksport, håber vi, disse vil blive lempeligt administreret. Men der fremkommer et stort problem vedrørende bestemmelser af toldfri varer: maskiner m. m., der ikke fabrikeres her i landet. Hvem skal bestemme og finde ud heraf, og hvad er kriteriet for, at disse varer og maskiner fabrikeres på dansk område? Bør det ikke være et neutralt nævn, der bedømmer dette? Jeg vil bede til, at alle disse bestemmelser, der nu indføres i toldloven, må blive administreret hurtigt og lempeligt af departementet, ellers flytter vi alle varedirektoratets besværligheder over i toldadministrationen.

Når man vedtager den ændrede toldlov, er de foreslåede ændringer i forbrugsafgifterne nødvendige, men vi må betragte hele dette kompleks af love som en helhed og tage samme stilling til dem alle. Vi regner derfor med ved afstemningen ikke at ville stemme for vedtagelsen af ændringsforslagene, men vil foreløbig forbeholde os vor stilling til afstemningen ved sagens tredje behandling.

Anker Lau: Det ærede medlem hr. Chr. Christiansens tale i dag indeholdt jo ikke

noget nyt. Det var en videreførelse af talen ved første behandling, og vi kender melodien. Alligevel synes jeg, at der måske lidt for stærkt blev givet udtryk for, at det, vi står over for, ligefrem er ulykkesbetonet, dette med de store markedsplaner, og hvad det kan bringe, en ulykke, som vi måtte forsøge at værne os mest muligt mod. Et gran af sandhed er der naturligvis deri, men jeg tror alligevel, at således som markedsplanerne er accepteret af hele det høje ting enten på den ene eller den anden måde, må man betragte denne udvikling som noget glædeligt, noget, vi skal indstille os på at gå ind i af alle kræfter.

Jeg har ikke den mistillid til dansk industri, som jeg synes kom til udtryk i det ærede medlems tale, at den ikke skulle kunne overvinde disse vanskeligheder og det på en udmærket måde. Jeg deler derimod den tillid, der kom til udtryk, jeg tror, det var i Handelsbankens beretning forleden dag, hvor man udtaler, at man tror, at den danske industri er velrustet til disse ting. Jeg synes heller ikke, at bedømmelsen på børsen er udtryk for nogen pessimisme. I det hele taget tror jeg ikke, det er nogen god gerning at nære betænelighederne ligesom at male ulykkerne på væggen. Snarere skulle man opmuntre til det, der skal ske, end at nære overdreven betænelighed.

Som mit partis ordfører ved behandlingen af forslag til valutalov må de bemærkninger, jeg skal have den ære at fremsætte, naturligvis i væsentlig grad have deres udgangspunkt i denne lov og måske mest i dens administration. Det er imidlertid helt klart for os alle, at vi her står over for et kompleks af love, hvis hele formål er at føre Danmark ind som aktiv deltager i udviklingen af de syv landes frihandelsområde og forhåbentlig videre til et samarbejde med de seks og forhåbentlig endnu videre. Med baggrund i forslaget om at ratificere konventionen om oprettelse af de syv landes frihandelsområde drejer det sig, som det er nævnt tidligere, om toldloven, valutaloven, de forskellige afgiftslove og vel også, selv om den ikke er med her i dag, loven om Danmarks erhvervsfond. De principielle og mere generelle betragtninger, som jeg senere skal komme ind på, må derfor være udtryk for en samlet

[Anker Lau.]

bedømmelse af, om de beslutninger, man nu er i begreb med at træffe, er egnet til at befordre en gunstig udvikling for dansk økonomi og gøre erhvervene egnede til at skaffe vort land den bedst mulige placering i det store fællesskab, vi indtræder i.

Først et par ord om lovforslagets tekst. Vi har jo i mange år ment, at en række af den oprindelige valutalovs bemyndigelser var helt overflødige. Når vi og de konservative stillede forslag om deres bortfald, har vi helt traditionelt mødt modstand hos den højtærede minister. Året efter har så den samme minister selv foreslået en del af de ændringer, vi fik afvist året før, og sådan er det gået også i år. Hermed bortfalder vel så det sidste af det, der kan undværes, så længe det anses for nødvendigt at opretholde regulering af handelen med lande uden for OEEC.

Ændringerne i år drejer sig om § 6, stk. 2, der som bekendt aldrig har været brugt, og hele § 7 og § 8, der indeholder rationeringerne, fordelingen og reguleringen af produktionen. Endelig falder den højtærede boligministers bemyndigelser helt ud af loven. Helt forsvinder disse bemyndigelser naturligvis ikke, men de bringes nu endelig ind under de formålsrammer, hvor de hører hjemme, i stedet for at stå som helt generelle bemyndigelser i valutaloven. Boligministeren henvises til boligstøtteloven, og de krigs- og krisebetonede bemyndigelser henføres til loven om civilt beredskab, hvis opgaver netop er henlagt til krig og krise. Vi betragter disse ændringer som rationelle fremskridt. Vi har heller ikke noget imod, at lovens løbetid forlænges til udgangen af 1961, men i kraft af vor stilling i øvrigt vil vi undlade at stemme om disse ændringer.

På given foranledning har den højtærede handelsminister i udvalget givet en redegørelse for dollarpræmieringens afvikling, og det står herefter klart, at ordningens importside bortfalder samtidig med eksportsiden og dollarpuljens eventuelle overførelse

til erhvervsfonden, men at der herefter inden for det almindelige importbudget vil blive taget hensyn til den dollarimport fra lande uden for gruppe 1 og 2, som er en naturlig videreførelse af de gennem årene foretagne moderniseringer af tildelingsgrundlagene. Jeg går ud fra, at dette er rigtigt forstået. Hvis ikke, beder jeg den højtærede handelsminister om, når han kommer, at retlede mig.

Af en redegørelse, som udvalget har modtaget på foranledning af Grosserer-Societetets Komité, fremgår det, at de gebyrer, som importører må betale fuldt ud, dækker omkostningerne ved restriktionernes administration. Man mener også, at dette vil være tilfældet i fremtiden efter udvidelsen af frilisten og den dermed følgende forenkling af administrationen. Nu er det nok ikke let helt at gøre disse ting rigtigt op, men vi må naturligvis tage oplysningen til efterretning. Jeg vil dog gerne henstille, at man, efterhånden som det hele bliver mindre og mindre på disse områder, overvejer at lade gebyrerne bortfalde.

Jeg skal så vende mig til lovens administration, frilisten, den bundne liste og hvad hermed står i forbindelse. Dette står naturligvis også i forbindelse med toldloven og hele formålet med denne lovgivning.

Den højtærede handelsministers hensigter har sikkert været gode, men såvel den bundne liste, som den nu har skæmmet sig, som forhandlingerne i udvalget har givet os et stærkt indtryk af, hvor svært det må være for de to små såkaldte liberale partier at være allieret med et stort socialdemokrati, der stadig fastholder synspunkterne fra en længst forsvunden tid, 1930ernes planøkonomi og selvforsyning. Det er mit indtryk, at det i udvalget mere har drejet sig om at beskytte hjemmemarkedets høje pris- og omkostningsniveau end om at tilpasse eksportfronten til at erobre udadtil, hvad indadtil dog må tabes, hvis der skal være mening i det hele.

Socialdemokraterne med det ærede medlem hr. Hans Rasmussen i spidsen har,

[Anker Lau.]

også i konsekvens af det ærede medlems tale ved første behandling, vist sig som dette lands ivrigste protektionister og varefordyrere. Intet har været uforsøgt for at presse tolden så højt op som muligt og trække liberaliseringen ud så længe som muligt.

Jeg tænker mig, at regningen for denne tjeneste vil blive præsenteret industrien ved næste års lønforhandlinger. Hermed er spillet så igen gående, inflationen ruller videre, omkostningerne vokser, og konkurrenceevnen nedsættes. I stedet for den højt besungne gode udgangsposition med højere told får vi en dårligere indgangsposition i form af manglende konkurrenceevne og for høje priser.

Jeg har bemærket mig, at det ærede medlem hr. A. C. Normann, såvel privat over for folk, der søger ham, som offentligt ude i landet har klaget sin nød og jamret over, at venstre ikke har villet hjælpe ham med at holde tolden nede og fremme liberaliseringen. Jeg forstår naturligvis den nødsituation, det ærede medlem og hans parti er i. Det var jo ganske rart at have rygdækning hos venstre, men det er nu ikke os, der har placeret det ærede medlem og retsforbundets liberale principper i det ærede medlem hr. Hans Rasmussens og socialdemokratiets varetægt. Vi har i udvalget klart ladet det ærede medlem hr. A. C. Normann og andre forstå, at vi ikke ville gå med til tilbageførsler til den bundne liste. Det ærede medlem hr. A. C. Normann gik herefter ind for at overføre en lang række varer til bunden liste. Vi har også klart ladet forstå, at enhver toldnedsættelse, som fremmer eksporten og konkurrenceevnen, er vi med på. Herefter gik det ærede medlem hr. A. C. Normann med til en lang række toldforhøjelser. Det er os, der har manglet det ærede medlems støtte på dette område. Som ordfører for et regeringsparti må han have haft visse muligheder, men så vidt har hans liberale indflydelse alligevel ikke kunnet strække til.

Jeg vil gerne i denne forbindelse understrege, at vi ikke har været indstillet på at gå med til små studehandler om rene detaljer på bekostning af vor politik med hensyn til helheden og målsætningen. Noget sådant overlader vi gerne til andre. Hermed være naturligvis slet ikke sagt, at der ikke er

mange gode enkeltheder i lovforslaget, men hvis disse enkeltheder ikke præger helheden og fremmer målsætningen, er de efter vor mening uden betydning i den store sammenhæng.

Vi har bygget vor stilling på følgende betragtninger: vi erkender, som også sagt af det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen, at moderate toldsatser er en mindre byrde end importrestriktionerne, men vi sætter en tyk streg under ordet „moderat“. Vi gør det ganske særlig, fordi tolden nok afvikles over for de syv, men står fast over for hele den øvrige verden, i hvert fald indtil der skabes en helt ny situation. Vi ser endvidere sådan på det, at fremme af eksporterhvervenes konkurrenceevne er langt vigtigere end fortsat beskyttelse af de produktioner, der kun kan bestå i et mere eller mindre lukket marked. Vi beklager den behandling, dansk landbrugseksport er udsat for inden for de store markedsdannelse, idet den jo er undtaget fra toldnedsættelserne og liberaliseringen og underkastet særordninger i alle de lande, vi handler med. Så længe landbruget er udsat for en sådan behandling, og indtil det ligestilles med industrieksporten, mener vi, det er berettiget, at landbrugsvarerne også indtager en særstilling inden for vort restriktionssystem. Endelig må formålet med det hele efter vor opfattelse være at tjene Danmarks placering inden for det store marked, hvor vi nu får vor plads.

Vedrørende det første punkt er det jo rigtigt, at en lang række varer overføres til frilisten. Det er også rigtigt, at adskillige toldsatser er moderate, men mange andre er det ikke, og under udvalgsbehandlingen er en lang række varer jo tilbageført til den bundne liste med yderligere toldforhøjelser. Nu er det naturligvis ikke meningen ved denne lejlighed at gennemgå hele varelisten, men en række eksempler kan vel nok have betydning i bedømmelsen af det, der sker.

Må jeg først generelt nævne, at vi i udvalget har ønsket, at en række varer som råstoffer, maskiner, redskaber o. s. v., der indgår i landbrugets produktion af eksportvarer, blev sat på friliste og gjort toldfri. Der er sket forskellige ting på disse områder, og jeg undervurderer ikke nogen af disse bestemmelser om toldfritagelse. Det er noget, der utvivlsomt kan få stor betydning,

[Anker Lau.]

men der er meget endnu at indhente. End ikke en relativ lille ting som høstbindegarn kunne komme i betragtning. Af de store traktorer må der stadig betales 4 pct. i told, og for en række redskabers vedkommende må der betales fra 5 til 10 pct. i told. Også med hensyn til de varer, som liberaliseres, er der hist og her skønhedspletter. Jeg kan naturligvis ikke nævne dem alle sammen, men f. eks. syvdobles tolden på cigarer i visse tilfælde, og tolden på barnevogne tredobles. For visse farver og lakker forhøjedes tolden fra 7½ til 12 pct., men i den sidste ende blev den presset op til 14 pct. Det viser tendensen i hele det arbejde, der er gjort. Endelig har vi en toldforhøjelse på en lang række forbrugsvarer, som ingen kan undvære. For beklædning og trikotage er der toldsats fra 15 helt op til 30 pct. i visse tilfælde. Jeg kan ikke svinge mig op til at anse disse toldsats for at være moderate.

Som resultat af udvalgets arbejde tilbageføres nu en lang række varer fra friliste til bunden liste og belastes trods dette med betydelige toldforhøjelser. Må jeg nævne et eksempel blandt mange formodentlig, som har gjort et forstemmende indtryk efter de forhandlinger, der har været ført. Det drejer sig om trævarer under position 44.18. Branchen har været indkaldt til forhandlinger, og man er gået med til en forhøjelse fra 5 til 9 pct., men under den absolutte forudsætning, at varen blev liberaliseret. Det skete også i det oprindelige forslag, men nu får man ikke alene toldforhøjelsen, men tillige overføres varen til den bundne liste. Det er ikke underligt, der er knurren i en sådan branche, og det er der sikkert også i mange andre. Jeg mener, at det over for møbelindustrien og hele møbeleksporten, som er så godt i gang, vil være betænkeligt at opretholde denne bestemmelse.

Lad mig også nævne en række andre varer, der føres tilbage til bunden liste, og nogle toldforhøjelser. Der er fodtøjsområdet, hvor gummifodtøj er forhøjet fra 7½ til 15 pct. og andet fodtøj fra 15 til 25 pct. Glaserede fliser har også fået en meget indgående behandling, det er noget, der interesserer byggeriet. Her begyndte man med 7½ pct., det blev forhøjet til 10 pct. i forslaget

og er nu presset op til 12½ pct. Cykler, der jo er noget, vi vanskeligt kommer uden om her i landet, får en toldforhøjelse fra 10 til 20 pct. For dækkene til cykler er tolden i øjeblikket 7½ pct., i lovforslaget var den sat til 14 pct., og nu er man endt ved 18 pct. Med hensyn til en lang række tilbehør til cykler går man fra toldfrihed til 20 pct.s told; lynlåse stiger fra 10 til 17 pct., oliefyre fra 5 til 15 pct. og køleskabe fra 7½ til 12 pct. Alt dette er kun eksempler; der er nok andre, men der er to af disse eksempler, jeg ganske særlig vil fremhæve, fordi de har en vis forbindelse med den uheldige udvikling, som dette fører ind i, og for øvrigt viser det ene eksempel også, hvorledes man udviser gode resultater, man havde opnået.

Det ene er oliefyrene. Vi husker vel alle, at netop denne vare blev brugt til at bevise, at når vi blot åbnede for importen, ville priserne falde. Det skete til glæde for danske forbrugere. Nu var det så meningen, at oliefyrene reelt skulle sættes på friliste, og det mente man ikke, man kunne gøre, medmindre man forhøjede tolden fra 5 til 15 pct., altså en tredobling. Vel er denne told efter min mening urimelig høj, men det er meget værd, at varen står på frilisten. Men ak, nu er den ført tilbage igen, og det falder naturligvis ikke udvalget ind i denne anledning at reducere toldsatsen. Her var virkelig sket en gavnlig udvikling, som man også fra radikal side har nævnt som eksempel på, hvilke gode ting der kunne ske ved hjælp af liberalisering, men en magt, der var større end den højtærede handelsministers, har altså sat en kæp i hjulet.

Det andet, jeg særlig vil fremhæve, er køleskabene. Jeg har her et eksempel, der viser, i hvor høj grad vor importbegrænsning virker til skade for vort eksportfremstød. Husholdningskøleskabe er her i landet omtrent dobbelt så dyre som i Tyskland. Import tillades kun i meget ringe omfang og på få gamle importører. Nu er der en fabrik i Tyskland, en af de største dernede, som naturligvis gerne vil sælge sine varer til Danmark. Den har forbindelse med en importør her, men det er en ny importør, som ikke får lov at importere ret meget. Nu viste det sig, at prisforskellen kunne bære dollarpræmieringstillægget. Derfor kom der nogle penge i dollarpræmieringspuljen

[Anker Lau.]

dengang, slet ikke så få, men der er naturligvis grænser for, hvor vidt man kan gå i den retning. Denne fabrik i Tyskland køber for ca. 11-12 mill. DM her i landet om året; det drejer sig om en række tekniske indretninger til køleskabe, men den kan kun på normal måde få lov at sælge for 36 000 kr. om året.

Er der noget at sige til, at denne fabrik siger: hvis vi ikke kan få lov at sælge vore varer i Danmark på nogenlunde lige vilkår med andre, køber vi vore tekniske indretninger i det land, der vil handle med os? Jeg forstår i hvert fald godt en sådan reaktion, men det har ikke hidtil været muligt at finde forståelse hos de folk, der administrerer vore importrestriktioner. Jeg nævner det imidlertid kun her for at vise, hvorledes forbindelsen er mellem vore importrestriktioner og vore eksportbestræbelser.

Alt dette er naturligvis kun løsrevne eksempler på det, der har givet mit parti det indtryk, at den samlede regering stadig lægger hovedvægten på beskyttelsen af hjemmemarkedet og dets omkostninger, medens man ser ekspansionen udadtil som noget sekundært. Jeg ved godt, at handelsministerens hensigt er at afvikle restriktionerne på de varer, der nu tilbageføres, over 3 år og i enkelte tilfælde endog på kortere tid, men netop denne tid kan være afgørende for, om vi sækker agterud i konkurrencen med de andre lande, eller vi ikke gør det. Vi må ikke glemme, at de toldsatser, man nu har arbejdet sig op på, bliver stående over for hele den øvrige verden. Denne beskyttelse kan ikke undgå at forsinke tilpasningen og vil blive en belastning af vor omkostningskonto med særlig virkning for eksporterhvervene. Den vil også fa virkninger på pristallet og hele den onde cirkel, som er forbundet hermed.

Der er én ting, der i ganske særlig grad har undret mig under denne sags behandling. Hvor er forbrugerorganisationerne henne i denne sag? Disse organisationer, der ellers er på vagt over for stort og småt i dagliglivets prisbevægelser, hvor er de henne? Hvor er forbrugerrådet og de andre, der plejer at være talsmænd for forbrugerinteresser? Ikke en lyd har vi hørt fra dem, og dog er vel ingen af os i tvivl om, at disse

love betyder en belastning for forbrugerne. Det kan ikke være en forglemmelse. Er det sådan, at disse organisationer også kender begrebet partidisciplin? Jeg synes, disse organisationer i denne sag har svigtet deres opgave, men så er det godt at vide, at vi andre kan tage os af tingene.

Må jeg til slut resumere vore synspunkter på følgende måde. Hele formålet med Danmarks deltagelse i et stort markedsområde må tilsige os at administrere valutaloven således, at den stærkest muligt støtter vore eksporterhverv, det være sig inden for landbrug, industri, håndværk, fiskeri og handel, i deres bestræbelser på at erobre en større plads ude til fremme af vort lands økonomi og til erstatning for, at der på nogle områder må opgives visse ting på hjemmemarkedet. Alt bør sættes ind på at gøre vore eksporterhverv konkurrencedygtige. Overførsel af kapital og beskæftigelse til de konkurrencedygtige erhverv bør lettes ved at undlade en overdreven beskyttelse af de produktioner, der kun kan bestå i et lukket marked. På de områder, hvor dansk produktion ikke er eller hurtigt kan blive konkurrencedygtig, bør udlandets billige varer komme danske forbrugere til gode og sammen med dansk landbrugs billige mad bidrage til at gøre dansk eksport konkurrencedygtig uden at sænke levedoden. Den billige produktion ude og hjemme vil tværtimod bevirke en stigning af levedoden.

Gennem hele den administration, der nu lægges op til, synes beskyttelsespolitikken at være hovedsynspunktet for regeringen, skønt det må være indlysende, at denne politik vil modarbejde den tilpasning og den internationale arbejdsdeling, som er formålet med det store marked, som vi nu skal ind i. I bedste fald vil det forsinke udviklingen. Valutaloven må i den nuværende situation ses i sammenhæng med toldloven og en overvejelse af de former for beskyttelse, som begge indeholder. Vi ønsker også her at fremhæve, at en række af de nye toldsatser og nogle af de ældre ikke er moderate og kun kan føre til stigende omkostninger, og helt forkasteligt forekommer det os at være at forringe loven ved overførsel af varer til bunden liste samtidig med, at man forhøjer tolden på de samme varer yderligere. Endelig vil vi fremhæve,

[Anker Lau.]

at den bundne liste i det hele taget efter vor mening bør afvikles så hurtigt som muligt og i intet tilfælde langsommere, end det sker i de lande, vi samarbejder med.

Ud fra disse betragtninger mener vi, at der er så stor forskel på regeringens og vor opfattelse af, hvad der tjener danske interesser ved indgangen til det store, konkurrencefyldte markedsområde, at vi ikke mener at kunne påtage os noget medansvar for loven og dens administration. Det skulle da være, hvis det ærede medlem hr. A. C. Normann mellem anden og tredje behandling kunne tage sig sammen til at slå så meget i bordet for sine venner inden for regeringen, at vi stilles over for en helt ændret indstilling til problemerne.

Poul Møller: Det fremgår med al ønskelig tydelighed af udvalgsbetænkningen, at udvalget har haft en række møder og haft et meget stort arbejde at udføre i denne sag. Vi har modtaget en lang række henvendelser, vel flere deputationer, end man har oplevet det tidligere i noget folketingsudvalg, og udvalget har samtidig skullet arbejde under et stærkt tidspres, idet denne lovgivning skal gennemføres, for overhovedet at have nogen virkning af betydning, inden den 29. februar. Derfor har der været krævet meget af udvalgets medlemmer og af de embedsmænd, som de to ministre har stillet til udvalgets rådighed; jeg synes, de har gjort et overordentlig dygtigt arbejde, og jeg vil gerne sammen med andre rette en tak til disse embedsmænd for deres medvirken ved arbejdets gang i udvalget.

Under dette arbejde har det været vort synspunkt, at vi måtte tage videst muligt hensyn til de berettigede indvendinger, erhvervslivet rettede mod det toldlovsforslag, som regeringen fremsatte i november. Vi anså det for at være meget vigtigt at komme til bunds i disse ting og nå frem til sådanne udgangspositioner, at vi kunne håbe på, at dansk erhvervsliv kunne klare sig under den vanskelige overgangsordning og under den vanskelige omstillingsproces, som erhvervene bliver stillet over for fra og med den 1. juli i år, når vi går ind i de syv landes frihandelsområde. Vi har rettet alle vore bestræbelser imod det mål at tage videst muligt hensyn til de henvendelser,

udvalget har modtaget. Vi har gjort det også ud fra den forvisning, at hvis vi ikke nu nåede frem til nogenlunde rigtige satser og nogenlunde rigtige bestemmelser i denne toldlov og i den valutalov, der ledsager den, ville der ikke senere være nogen chance for at rette fejlgrebene, og disse rettelser ville i hvert fald ikke, såfremt det var et for lavt toldniveau, man fastsatte nu for de pågældende erhverv, kunne få nogen virkning over for de lande, vi gik sammen med inden for frihandelsområdet.

Som det fremgår af betænkningen, sker der en række ændringer. Jeg skal ikke komme ind på de enkelte ændringsforslag, det ville føre alt for vidt, men jeg kan sige, at mit parti er tilfreds med den linje, ændringsforslagene er udtryk for. Vi synes, at de er udtryk for en tendens hen imod en bedre udgangsstilling for erhvervslivet fra den 1. juli, når traktaten træder i kraft. Vi synes, at det ikke blot sker gennem forhøjelsen af todsatserne, men vi synes også, det i høj grad sker gennem de toldgodtgørelsesbestemmelser og toldfrihedsbestemmelser, der er indføjet i forslaget siden første behandling. Men netop fordi man arbejder så stærkt med toldgodtgørelsesbestemmelser i dette lovforslag og i ændringsforslagene, er det af afgørende betydning, at vi får belyst i udvalget — hvad vi ikke har haft mulighed for endnu — hvad der sker, når disse toldgodtgørelser skal forsvinde i overensstemmelse med konventionens bestemmelser. For bygger vi vor fremtidige handelspolitik op på, at industrien skal have godtgjort den told, den har erlagt for råvarer og halvfabrikata, og fjerner vi så inden for få år de nuværende toldgodtgørelsesbestemmelser — afvikler dem i kraft af den konvention, man samtidig tiltræder — betyder det, at man har købt katten i sækken.

Som helhed synes jeg imidlertid, der sker væsentlige forbedringer gennem ændringsforslagene. Vi har ikke været glade for de overførsler til bunden liste, der finder sted i valutaloven, og det ærede medlem hr. Weikop vil som mit partis ordfører gøre nogle bemærkninger herom. Vi tror, at de industrier, der har handlet for at få en længere importregulering i stedet for at få ordnet deres toldforhold, er gået galt i byen under disse forhandlinger, ikke mindst

[Poul Møller.]

når det drejer sig om en 3-årig overgang til fuld liberalisering for de pågældende vareområder og med forpligtelse for handelsministeren, afgivet over for folketingsudvalgets flertal, til, at der overføres en tredjedel af forbruget til friliste eller fri bevillingsudstedelse hvert år. Det er naturligvis klart, at så bliver denne overførsel en skueret, som ikke vil hjælpe disse industrier, der har troet på den, nær så meget, som de har regnet med. Vi har derfor ikke under udvalgsarbejdet villet beskæftige os med eller støtte krav om sådanne bundne ordninger, fordi vi ikke anså dem for at være af nogen værdi. Vi har derimod længst muligt og bedst muligt støttet ønsker om at få toldforholdene bragt i orden for de pågældende erhverv.

Det, jeg her har sagt om ændringsforslagenes karakter, skulle vel i og for sig kunne få nogen til at formode, at vi ville stemme for disse ændringsforslag, og vi havde da også i udvalget specificeret meddelt, hvordan vi kunne tænke os at stemme for det store flertal af ændringsforslag her ved anden behandling. Vi troede, at de ændringsforslag, der var tale om, stod fast, men dagen efter fik vi kort meddelelse om, at regeringspartierne var enedes om at ændre nogle af de ændringsforslag, vi havde givet tilslutning til, således at de blev væsentligt forringet for industriens vedkommende. Det har vi nægtet at medvirke til og har derfor ønsket, at de ændringsforslag stod til åben og fri debat igen mellem anden og tredje behandling. Vi kan altså ikke stemme for ændringsforslagene, selv om vi påskønner den tendens, der ligger i dem. Vi mener, at vi i de kommende udvalgsforhandlinger må koncentrere vore kræfter om at få en helhedsløsning, som kan blive tilfredsstillende. Det er ikke alene ændringsforslagene, det her drejer sig om at få forbedret nogle af, men det drejer sig også om vareområder, for hvilke der ikke er stillet ændringsforslag. Jeg skal som sagt ikke nævne noget enkelt område, for det kunne skabe forventninger, der ikke kunne indfries, eller det kunne skabe frygt, som ikke viser sig begrundet, når det endelige resultat foreligger. Derfor skal jeg ikke gennemgå ændringsforslagene eller de områder, man har ladet ligge, hvor vi i og

for sig mente det havde været rimeligt, om man også havde stillet ændringsforslag. Men når vi har sat os ind i det nye materiale, der foreligger — vi har allerede fået 30-40 skrivelser siden betænkningens afgivelse, og vi ved, at vi får mange deputationer mellem anden og tredje behandling — og har hørt erhvervslivets nye henvendelser vedrørende toldlovsforlaget, som det nu foreligger, vil vi prøve på at få det sidste rettet op og få forbedret lovforslaget i en sådan grad, at vi kan håbe på, at det kan give en nogenlunde forsvarlig udgangsstilling for dansk erhvervsliv.

Dette er en alvorlig sag, og som jeg allerede har nævnt, går der ingen vej tilbage, hvis det er forkert, hvad vi laver, hvis vi har været for beskedne. Hvis vi derimod har været for grådige med hensyn til toldsatser, ville det høje ting altid senere kunne ned sætte dem. En forhøjelse kan altså ikke finde sted, og jeg synes, det må være af afgørende betydning for det høje tings medlemmer ved den fortsatte udvalgsbehandling, at der ikke er nogen mulighed for at redressere fejlgreb, hvis man har været for beskedne. Mange virksomheder kan blive udsat for en meget betydelig nedgang i beskæftigelsen, hvis det høje ting ud fra principielle overvejelser, ud fra forudfattede synspunkter og standpunkter over for toldsagen, som hører en fortid til og ikke har noget at gøre med det problem, vi står over for, prøver på at holde disse toldsatser så langt nede, at det ikke giver ligelige konkurrencevilkår mellem Danmark og de lande, vi skal samarbejde med inden for de syv landes frihandelsområde.

Jeg synes allerede, at man ved konvertering fra bunden liste til toldsatser må tage videre hensyn, end man indtil nu har gjort det, til, at man allerede den 1. juli i år reducerer disse foreslåede toldsatser med 20 pct. Jeg beder de ærede medlemmer være opmærksom på dette forhold ved sagens fortsatte behandling og afstemningen om ændringsforslagene; man skal faktisk reducere hver toldsats med 20 pct. for at få et rigtigt billede af, hvad det er for et toldniveau; Danmark når frem til ved dette toldlovsforlags gennemførelse. Det er kun i månederne marts, april, maj og juni, de foreslåede satser gælder; derefter falder de med 1/6. Jeg synes også, det må være af

[Poul Møller.]

betydning for udvalget ved den sidste runde at blive klar over, om der er en virkelig chance — hvad vi jo håber — for, at der den 1. juli ikke blot skal indrømmes toldnedsættelser over for de syv, men over for hele GATT-området. Det er jo bekendt, at danske embedsmænd i den kommende uge deltager i forhandlinger herom i London. Det er bekendt, at der er fremsat synspunkter i denne retning fra de seks' side, og jeg er ikke i tvivl om, at kommer det ikke her pr. 1. juli, kommer det dog; det har jo også været hele formålet med frihandelsområdepolitikken, at de syv landes frihandelsområde skulle føre frem til et samarbejde med de seks og måske til et samarbejde på endnu bredere basis inden for GATT.

Man kan ikke trøste industrien og erhvervslivet med, at de todsatser, der nu fastsættes, bliver bevaret over for de seks. Vi kan meget nemt i løbet af kort tid, måske allerede i næste uge, komme til at stå over for en beslutning om, at disse reduktioner finder sted generelt over for hele GATT-området. Også det synes jeg må indgå i de afsluttende overvejelser.

Vi har ikke villet tage endelig stilling til disse forslag. Vi har taget den stilling, at vi støtter de ændringsforslag til afgiftslovsforslagene, der er stillet i betænkningen. Vi vil med hensyn til ændringerne til toldlovsforslaget stille os neutrale — man kan måske kalde det en velvillig neutralitet — men vi vil undlade at tage endelig stilling til ændringsforslagene, indtil vi har set helheden, og vi vil da håbe på, at helheden kan blive så tilfredsstillende, at vi ved tredje behandling kan sikre Danmarks erhvervsliv en toldlov, der som udgangsstilling for det, der skal finde sted inden for frihandelsområdet, må give dansk beskæftigelse og produktion nogenlunde lige vilkår med de lande, vi skal samarbejde med.

Weikop: Må jeg først sige, at det er rart, at vi nu endelig slipper for alle bestemmelserne i valutaloven angående rationeringer, produktionsreguleringer og meget andet. Det var bestemmelser, der gav ministeren en meget vidtgående bemyndigelse, der meget vel kunne være nødvendig under krigen og i efterkrigsårene, men som nu

går langt ud over, hvad der er rimeligt, når vi har mere normale forhold.

Jeg er egentlig lidt ked af, at den højtærede handelsminister ikke er til stede, fordi jeg gerne ville gøre nogle bemærkninger over for ham. Jeg vil nu gøre det alligevel, og selv om den højtærede finansminister er en udmærket erstatning for handelsministeren, kan man ikke forlange, at den højtærede finansminister skal tage ansvaret for de udtalelser, som handelsministeren tidligere har fremsat i det høje ting. Jeg vil sige, at den højtærede handelsminister nu har måttet erkende, at de bemyndigelser, jeg her har nævnt, er tiden løbet fra, og det kan vi kun være tilfredse med. Den kritik, som vi har rejst af disse bemyndigelser, har altså nu båret frugt, og man kan vel sige, at fornuften har sejret over den — hvad skal jeg sige — meget udprægede lyst til at beherske erhvervslivet, hvilket faktisk var muligt, hvis disse vidtgående bemyndigelser blev udnyttet til bunds.

Om selve valutalovsforslaget, som det nu er foreslået affattet, skal jeg ikke sige meget. Det er måske dog værd at pege på, at bestemmelsen i § 4 i lov om valutaforhold m. v. af 1957, der går ud på, at indførselsbevillingerne skal forøges i tilfælde, hvor danske priser er mærkbart højere end udenlandske priser for samme varer, så vidt jeg kan se udmærket kunne være faldet væk, efter at der nu er givet retningslinjer for afvikling af importrestriktionerne og oven i købet for visse varers vedkommende er sat ganske bestemte terminer for en sådan afvikling.

Jeg har tidligere sagt og mener stadig væk, at det kæmpearbejde — og det er jo et kæmpearbejde — som i henhold til loven om indseende med priser er foretaget af monopoltilsynet, i øvrigt i samarbejde med varedirektoratet, for at finde ud af, hvorledes priserne her i landet forholder sig til priserne for tilsvarende varer i udlandet, faktisk har været spildt arbejde, og derfor mener jeg også, at loven om indseende med priser nu omgående må falde væk. Denne lovgivning kom til verden under helt andre forudsætninger, og bestemmelsen om angivelse af nettovægt — en bestemmelse, der blev hæftet på dengang — kan udmærket håndhæves i henhold til loven om uretmæssig konkurrence.

[Weikop.]

Der kan naturligvis være forskellige meninger om liberalisering — det er der allerede givet udtryk for — og om takten for liberaliseringen, hvor hurtigt den skal ske. Også inden for mit parti kan der være forskellige opfattelser heraf, men jeg tror ligesom det ærede medlem hr. Poul Møller at kunne fastslå, at der er almindelig enighed om, at højere told er at foretrække for importrestriktioner; så kan der igen være forskellige meninger om de toldsatser, der må anses for passende for at klare overgangsvanskelighederne. Hvis der ikke kan opnås enighed om en passende told, således som det er sagt for lidt siden, kan det konservative folkeparti måske nødes til at anbefale fastholdelse af visse varer på bunden liste, varer, som man i øvrigt ønskede skulle gøres til genstand for fuldstændig fri import. Men det må tiden vise, for det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, at toldlovsforslagets skæbne vel ikke kan siges at være afklaret endnu, og det konservative folkepartis endelige stilling vil, som det også er sagt, først blive taget ved lovforslagets tredje behandling.

Jeg ved meget vel, at spørgsmålet om liberalisering for så vidt kan siges at være et administrativt anliggende, men på den anden side er der jo nu i betænkningen givet sådanne retningslinjer, at man må sige, at disse faktisk får lovskraft. Min personlige stilling til liberaliseringen er for så vidt klar. Jeg kan, således som jeg har sagt det i betænkningen, ikke være med til, at varerne både får en klækkelig toldforhøjelse og bliver på den bundne liste, og jeg tror, at jeg her er ganske på linje med den fraværende handelsminister og med hans forslag. Jeg ønsker, at den liberalisering, der er foreslået af den højtærede handelsminister, fastholdes; i hvert fald kan jeg ikke tænke mig, at regeringen eller den højtærede handelsminister kan være indforstået med, at de varer, som den højtærede handelsminister med tilslutning af et flertal i udvalget foreslår overført fra fri liste til bunden liste, også skulle være behæftet med meget høj told. Derfor var det, at jeg gerne ville have spurgt den højtærede handelsminister — jeg ved ikke, om den højtærede finansminister kan svare på det — om det havde været hans tanke

både at forhøje tolden og lade varerne forblive på bunden liste, eller om det dog ikke var hans tanke, at forudsætningen for den højere told var, at der blev fri indførsel. I betragtning af den fortid, som det radikale venstre og retsforbundet har på disse områder — det har man også været inde på her — kunne jeg fristes til at stille dette spørgsmål også til de to partier.

Jeg er, som man måske vil vide, ikke nogen tilhænger af toldforhøjelse, men ligesom det ærede medlem hr. Poul Møller foretrækker jeg langt en højere told fremfor importregulering. En gennemgang af de toldsatser, der her kan være tale om — også jeg har jo beskæftiget mig hermed — viser, at adskillige af de ret høje toldsatser, som foreslås, ikke engang ligger på højde med de toldsatser, som landene inden for de syv har. Når jeg går ind for told, er det også, fordi den jo vil blive afviklet. Derfor er jeg altså af den opfattelse, at told er at foretrække fremfor et bevillingssystem, hvorefter der for så vidt gives bevillinger til højre og venstre, og som bringer os i den situation, at store importører får mere, og nye importører skal slås om måske en lidt større pulje; men alle, også retsforbundets tilhængere, skal stadig stå med hatten i hånden for allernådigst at få sikret en måske oven i købet for lille indførselsbevilling. Jeg mener imidlertid ikke selv at kunne gå med til toldsatser på 25 pct. eller derover på virkelige forbrugsvarer, uden at der bliver fri import.

Jeg kunne meget vel tænke mig, at både retsforbundet — det har vi jo hørt nogle gange — og måske også det radikale venstre vil sige til mig, at vi dog nu er på vej med liberaliseringen, og at man dog må tænke på de fordele, dette indebærer. Retsforbundet ville måske føje til, at det er retsforbundets skyld, at vi er nået så vidt. Heroverfor vil jeg hævde, at den liberalisering, der nu skal finde sted, hverken skyldes retsforbundet eller det radikale venstre; den skyldes ganske simpelt, at vi nu tvinges — efter min mening med alt for stor hast og uden de nødvendige indgående overvejelser — til at gennemføre liberaliseringen, fordi vi skal ind i et større marked.

Det er årsagen, og når vi tænker på alle de deputationer, 140 eller 150, der har været i toldudvalget, og tænker på de hundredvis

[Weikop.]

af skrivelser, der har været forelagt toldudvalget, og som næsten alle sammen — eller i hvert fald hovedparten af dem — er gået ud på at bede om en fortsat beskyttelse, så synes jeg, at både retsforbundet og det radikale venstre har et meget stort ansvar for, at liberaliseringen ikke har fået et større omfang i den tid, regeringen har siddet.

Ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Chr. Christiansen, nævnte, at da den forrige regering sad, var der grønt lys for liberaliseringen; deri lå vel, at den regering ikke havde liberaliseret nok. Den regering liberaliserede nu ikke så helt lidt, men man kan spørge sig selv: har det grønne lys da ikke været tændt i den periode, den nuværende regering har siddet? Det kan jo ikke have været af hensyn til valutakassen, man har forsømt at liberalisere. Hvis der i de sidste 3 år havde fundet en gradvis liberalisering sted, havde situationen formentlig i dag været en ganske anden. Men det ærede medlem hr. Chr. Christiansens bemærkning giver mig anledning til at sige, at nu afsløres det, at hverken retsforbundet eller det radikale venstre har haft kræfter til at få gennemført alt det, som de lovede og har lovet gennem mange år, og som det ærede medlem hr. Chr. Christiansen var lige ved at bebrejde den forrige regering, der arbejdede under ganske andre økonomiske forhold, at den ikke gennemførte.

Selvfølgelig, kan jeg sige, vil jeg også gerne være med til at lette industriens overgangsvanskeligheder, og jeg vil, som man kan forstå, også være med til at stemme for ret høje toldsætter, men stadig væk under den forudsætning, at der bliver givet fri import. Jeg tror lige så lidt som det ærede medlem hr. Poul Møller, at det er en god ordning, at man — i øvrigt mod den højtærede handelsministers ønske — overfører varer fra friliste til bunden liste og derefter liberaliserer efter en nøje afgrænset tid. Dette bevirker efter min opfat-

telse to ting, for det første, at den dag liberaliseringen virkelig bliver aktuel, er toldsætterne i hvert fald over for de syv vel det halve af, hvad de er nu. For det andet vil selv en noget jævn overgang til liberalisering betyde en sådan forøgelse af indførselsbevillingerne, at prisvirkningerne vil få indfyldelse på dansk produktion; de vil faktisk få samme virkning eller omtrent samme virkning, som hvis varen var fuldt liberaliseret. Derfor vil det for mig at se ikke være nogen fordel at anvende den fremgangsmåde, som er skitseret i betænkningen.

Efter min opfattelse gør man sig skyldig i en fejltagelse, hvis i øvrigt man tror, at man i det hele taget kan opretholde de samme virksomheder under de nye forhold som under de gamle. Man har her nævnt tekstilimporten. Men erfaringerne fra frigivelsen af tekstilimporten i sin tid viser jo tydeligt, at man, til trods for de vanskeligheder der var, nu i dag, de år efter, har en tekstilimport, som vel sagtens ingen havde drømt om i 1950.

Noget af det mest groteske er efter min mening, at samtidig med, at man lægger høj told på en række varer, sætter man oven i købet den samme varer på bunden liste; det må jo have et formål, nemlig at søge at holde priserne oppe. Samtidig med at man gør dette, har man sideløbende et stort apparat, der hedder monopoltilsynet, og som har til opgave at holde priser og avancer nede. Jeg synes, tiden nu må være inde til at afskaffe dette kunstige apparat. Det drejer sig jo om at få konkurrencen i gang og få affivet kontrolsystemet. Jeg var inde på dette spørgsmål under første behandling, og jeg må sige: lad os dog nu få den liste over varer væk, der bestemmer, at prisforhøjelser ikke må sættes i kraft uden monopoltilsynets godkendelse. Den må være overflødig, og lad mig gentage: lad os også få loven om indseende med priser væk. Det må vel være sådan, at vor indtræden i det større marked må få meget vidtgående konsekvenser for konkurrenceforholdene og

[Weikop.]

dermed også for hele monopoltilsynets virksomhed. Mon ikke det må være sådan, at det, man vil kalde monopolpræget for tjeneste, næppe vil kunne opnås under de frie forhold? Er det ikke sådan, at prisregulering anvendes i andre lande inden for de syv på en anden måde, end vi gør det, eller slet ikke anvendes? Betyder dette ikke, at danske virksomheder, når vi kommer ind i dette fællesmarked, bliver stillet ringere end andre lande? Hvis f. eks. gennemførelsen af registrering ikke kan ske inden for de syv — altså det registreringssystem, vi har herhjemme — skal det så opretholdes herhjemme? Håndhævelsen af bruttopriser tillades ikke i dette land, men det tillades i de andre lande. Derved bliver danske virksomheder ugunstigere stillet.

Jeg ville derfor have spurgt den højtærede handelsminister: er det ikke sådan, at vor monopollovgivning, når vi kommer ind i de syv, må ændres radikalt? Er det ikke sådan, at vi herhjemme stiller større krav til kontrol end flere af landene inden for de syv? Er det ikke sådan, at de krav om prisanmeldelse o. s. v., som jeg har nævnt der kræves her, ikke kræves inden for de syv? Mig forekommer det at være et meget vigtigt spørgsmål at få afgjort, og jeg spørger: tænker man ikke på det inden for regeringen? Tænker man ikke på det i det høje handelsministerium? Den højtærede handelsminister liberaliserer eller prøver i hvert fald på det — uden at få sine ønsker opfyldt. Den højtærede handelsminister kommer med støttelove til erhvervene og vil gerne dele penge ud; ministeren vil gerne låne penge ud til mange forskellige erhverv, yde garantier og meget andet. Samtidig vogter den højtærede minister imidlertid på, at der ikke tjenes for meget, netop i en tid, hvor det hele drejer sig om angsten for, at indtjeningen skal blive for lille, hvilket muligvis vil kunne hæmme den investering, der skal til for at klare den større konkurrence.

Jeg ved ikke, hvordan befolkningen ser på dette. Jeg ved ikke, om folk, der ikke er nationaløkonomer eller ikke sidder herinde i det høje ting og har sagerne nær inde på livet, ikke tager sig til hovedet og siger: skal vi dog ikke have noget mere sund fornuft i tingene? Jeg tror, at folk — ikke alene

erhvervslivet — har det sådan, at man gerne vil af med barnepigesystemet. Er det ikke sådan, vil man spørge, det har vi hele tiden hørt, at det må være meningen, at fællesmarkedet lukker op for den store konkurrence, hvor den dygtige vinder og den udygtige taber? Og jeg må spørge: hvad skal vi med monopolpalæet i Nørregade, hvad er egentlig meningen med det hele? Ingen har vel stærkere end netop det radikale venstre talt om samordning, dette ord samordning. Her ville virkelig en samordning være på sin plads med alt det nye, der sker, hvor vi vil få en meget udvidet administration; det kommer vi ikke uden om. Da gælder det så sandelig om at afvikle alt det, som var brugbart i fortiden, men som ikke duer i nutiden.

Jeg gentager: lad os nu få liberaliseret så meget som muligt. Lad os nu hjælpe industrien med nogle toldforhøjelser, det er jeg enig i, og lad os samtidig imødekomme industriens ønske om at komme af med uproduktivt og overflødigt posekiggeri og afvikle de institutioner, der er kommet til verden under ganske andre forudsætninger. Det bør ikke og må ikke være sådan, at det skal være lige så vanskeligt at afvikle overflødige kontrolapparater, som man i sin tid har stablet på benene, som det faktisk er at afvikle importrestriktionerne. Jeg håber, at regeringen, at den højtærede handelsminister, vil medvirke dertil netop ud fra det synspunkt, som er det radikale venstres i hvert fald, netop ud fra synspunktet samordning, og at overflødig administration skæres væk.

Den omstændighed, at vi anbefaler forslaget til en ny valutalov, betyder altså ikke, at vi dermed godkender den administration, som er foreslået i selve betænkningen, men vi gør det, som vi har sagt det, fordi vi erkender åbent, at vi må have en valutalov. Derfor vil vi også for vort vedkommende anbefale dette lovforslag til vedtagelse i det høje ting.

Aage Fogh: For ikke at glemme, at vi har syv lovforslag til behandling, vil jeg gerne begynde med at sige, at de lovforslag, der i betænkningen er mærket IV, V, VI og VII, kan jeg anbefale uden nærmere omtale. Jeg kan ligeledes anbefale de ændringsforslag, der er stillet til disse lovforslag af den

[Aage Fogh.]

højtærede finansminister og tiltrådt i hvert tilfælde af udvalgets flertal. Vedrørende lovforslaget mærket III skal det ærede medlem hr. A. C. Normann være ordfører, og jeg skal i så stor udstrækning, som det er muligt, afholde mig fra at omtale det.

Der bliver så tilbage lovforslagene mærket I og II, forslag til love om ændringer i toldloven. Under omtalen af disse lovforslag og de ændringsforslag, der er stillet, vil jeg gerne tilslutte mig det ærede medlem hr. Lars P. Jensen, når han udtalte en tak til ministeriet og ministeriets embedsmænd for det dygtige arbejde, der er udført sammen med udvalget. Jeg vil også gerne tilslutte mig den anerkendelse, det ærede medlem lod falde om de mange deputationer. Jeg har det indtryk, at der ikke mindst mellem de yngre repræsentanter for erhvervslivet var mange meget dygtige folk, men jeg kunne dog føje til, at jeg tror, at der er nogle af dem, der synes at være for dygtige. Når det f. eks. åbenbares i et enkelt tilfælde, at en mand kom og forlangte 20 pct. i told og så håbede, at kan kunne få 10 pct., tror jeg, det er en misforståelse af vor indstilling i et sådant udvalg. Reelle oplysninger fra erhvervslivets side vil naturligvis altid give de bedste resultater. Men ellers var det en fornøjelse at høre på mange af deputationerne.

Der næst vil jeg gerne sige, at når vi nu behandler disse forslag om ændringer i toldloven, er det ikke, som det plejer at være, når vi behandler told. Det er ikke et spørgsmål om at skaffe penge til finanskassen, men om at skaffe grundlag for, at Danmarks erhvervsliv kan gå ind under de nye produktionsformer, vi skal lære at kende, når vort samarbejde med de syv skal begynde. Derfor forekommer det mig, at i hvert tilfælde nogle af de foregående talere har set på lovforslagene under en lidt for snæver synsvinkel. Jeg kan meget, meget vel forstå, at man i angstelse for en arbejdsløshed som den, vi kendte i 30erne, føler trang til at opretholde alle de virksomheder, vi har i gang i dag, men jeg gør opmærksom på, at jeg vurderer det sådan, at det, vi står over for, er, at vi går ind i noget nyt, hvor der vil blive langt større muligheder, og hvor vi derfor også må indstille os på, at en del af de virksomheder, der nu har

været opretholdt under beskyttelse, ikke kan klare sig. Det er hovedgrundlaget for mine betragtninger, og jeg beklager i og for sig, at det ikke har været muligt at få fuld samling om her at skabe dette grundlag, efter at vi nu har holdt 39 møder, men begge oppositionspartierne holder sig uden for det direkte arbejde, og jeg kan måske have lov til at føje til, at de dermed overlader ansvaret til regeringspartierne. De konservative holder sig tilbage med den motivering, at vi har fået for lidt told, og jeg forstod også på det ærede medlem hr. Poul Møller, at vi liberaliserede for meget. Det forbavser mig i og for sig ikke. Det beroligede mig på den anden side noget, at venstrepartiet holder sig tilbage med den modsatte motivering: for meget told og for mange varer endnu på bunden liste. Den kendsgerning, at de 3 regeringspartier kommer til at stå imellem, giver mig det indtryk, at vi rimeligvis har valgt nogenlunde det rigtige, nogenlunde det, der skal til for at danne grundlag for erhvervslivets overgang til de nye forhold.

At der har været nogle divergerende opfattelser inden for regeringspartierne, er der ingen grund til at lægge skjul på, det ved vi alle sammen, men vi har nået et resultat, og det resultat tager vi ansvaret for.

Jeg vil gerne sige til venstre og det ærede medlem hr. Henry L. W. Jensen, at når det ærede medlem beklager sig over, at der ikke har været tid, og over, at vi nu igennem 28 år har levet under restriktionerne, uden at der er gjort noget rigtigt for at afskaffe dem, er der dog grund til at gøre opmærksom på, at det grundlag, der blev skabt i 30erne — jeg er helt sikker på, at Madsen-Mygdal var med til at fastlægge det grundlag — havde venstre sit medansvar for. Venstre gik ind i den politik, og så kan vi diskutere, om den var rigtig eller ikke; men at venstre har været medvirkende, kan der ikke være tvivl om. Der er heller ikke tvivl om, at venstre har haft regeringen i to perioder, den ene gang sammen med de konservative, og i disse perioder ved jeg helt konstant at den højtærede minister hr. Jørgen Jørgensen (Lejre), der dengang var medlem af valutaudvalget, straks højeste grønt lys for ethvert liberaliseringsforslag, regeringen ønskede gennemført. Man kan da

[Aage Fogh.]

sige til mig: ja men det var under helt andre økonomiske omstændigheder. Det er naturligvis rigtigt, men det er i hvert tilfælde en kendsgerning, der ikke kan diskuteres, at venstre og de konservative ud fra politiske hensyn kunne have gennemført al den liberalisering, de ønskede. De havde sikkerhed for, at ethvert forslag kunne gennemføres.

Man beklager sig over, at man har fået for lidt tid til rådighed, og jeg skal da ikke lægge skjul på, at med det kæmpemæssige materiale, der foreligger, har vi i og for sig alle sammen haft for lidt tid. Det er klart, at man ikke kunne studere hver eneste af de 500 henvendelser helt nøjagtigt i den tid, der var til rådighed; men der har dog været tid til, at vi har kunnet få dem bearbejdet i ministerierne, behandlet i udvalget o. s. v.

Jeg vil gerne føje til, at det er en kendsgerning, at da vi havde toldloven til behandling i fjor, fik oppositionspartierne det tilbud, at udvalget kunne blive siddende og arbejde med en vurderende afvejen af spørgsmålet om told og liberalisering i den kommende tid; havde de modtaget det tilbud, havde der været tid til arbejdet, så havde man haft det ordnet, men det ønskede venstre ikke at være med til. Det er, så vidt jeg kan se, sandheden om det, og når de konservative og venstre nu begge holder sig tilbage med disse forskellige motiveringer, tjener det i og for sig til beroligelse for mig og for vor indstilling. Jeg tror, vi nogenlunde har ramt det rigtige.

Jeg skal ikke prøve på at gennemgå de 173 ændringsforslag, der er stillet, men blot fremhæve enkelte af de mere betydningsfulde ting, som jeg synes ligger i forslagene.

Jeg vil gerne i denne forbindelse gøre et par bemærkninger om de små dyr, der hedder bier. Der er sket det, at honning er kommet på friliste, og samtidig er tolden ændret fra 15 øre pr. kilo til 10 pct. Hvis det nu kun drejede sig om honningen, skulle jeg ikke spille tingets tid med at nævne dette, men bierne har jo en anden meget væsentlig opgave end den at producere honning. Det er dem, der sørger for befrugtningen af vore planter, og det tror jeg ikke kan gøres på kunstig måde. Jeg tror ikke,

kunstig inseminering kan indføres på det område. Derfor er bierne nødvendige, og hvis det resultat, vi er kommet til, ikke er tilfredsstillende for biavlerne, er det muligt, at vi sammen med landbrugets folk må drøfte, hvad der kan gøres for at sikre, at biavlens opretholdes, ikke af hensyn til bierne og honningen, men af hensyn til Danmarks planteproduktion, der selvfølgelig skal opretholdes.

Må jeg dernæst gøre et par bemærkninger om de varegrupper, der blev fritaget for told. Det er jo heldigvis således, når man gennemgår listen, at det langt fra altid er toldpålæg, der er tale om. I betydelig udstrækning har der også været tale om at fritage varer for told, og jeg nævner i den forbindelse varerne under positionerne 84.24 og 84.25, alle landbrugsmaskiner; der før var fortoldet med 3 øre pr. kg. Denne told afskaffes nu. Jeg kunne have ønsket, at man også havde gennemført en toldnedsættelse for alle traktorer. Det, der er sket, er, at man har fritaget alle traktorer for told med undtagelse af dieseltraktorer, der vejer over 1 100 kg. I betydelig udstrækning er det altså lykkedes at gennemføre fritagelser for told.

Jeg nævner dernæst nogle eksempler på toldfritagelse i kraft af beslutning, der træffes af toldstyrelsen. Hvis jeg må nævne et helt konkret eksempel, så vil man finde, at der under position nr. 39.02 A gennemføres en toldsats på 10 pct., medens der før ingen told var. Det er under plasticområdet. Hvorfor har man gjort noget sådant? Hvorfor har man åbnet mulighed for toldfritagelse? Ganske simpelt af den grund, at der under udvalgsarbejdet er fremkommet oplysninger om, at en virksomhed i Danmark vil oprette en stor produktion af plasticvarer i løbet af nogle år, men at man ikke mener at kunne gå ind i dette arbejde, der efter sigende skulle skaffe en valutabesparelse på ca. 35 mill. kr., medmindre man har sikkerhed for til sin tid at have en toldbeskyttelse, der svarer nogenlunde til den, man har i Sverige. På det grundlag har man i udvalget fundet det rigtigt at fastsætte en toldsats på 10 pct., men en hvilende toldsats, der ikke træder i kraft, før vedkommende virksomhed er oprettet og er i arbejde. I praksis vil det sige, at hvis fabrikken ikke oprettes, så træder

[Aage Fogh.]

toldsatsen ikke i kraft; hvis fabrikken oprettes, så træder satsen i kraft, når fabrikken begynder at arbejde om 2-3 år, og da vil toldsatsen på de 10 pct. automatisk være faldet til mellem 5 og 6 pct., og den afvikles helt i løbet af 10 år over for de lande, der er tilsluttet de syv, men altså ikke over for andre lande.

Jeg nævner dette som et eksempel, fordi det er en ting, der går igen på mange områder, at toldstyrelsen får denne mulighed for at sætte toldsatsen ud af kraft på de områder, hvor vi ikke har produktion inden for landets grænser.

Så er spørgsmålet, hvad den økonomiske virkning bliver af alt det, vi nu gennemfører her. Der kan jeg give den foregående ærede taler helt ret i, at det er der vist ingen der er i stand til at vurdere. Jeg har i hvert tilfælde ikke kunnet vurdere det, men jeg har ved at kigge på enkelte bestemte eksempler fået noget af en retningsviser. Det er min opfattelse, at vi ved at liberalisere en vare og samtidig lægge told på den i mange, mange tilfælde vil nå det resultat, at varen bliver betydelig billigere her i landet, end den har været hidtil.

Jeg tror navnlig, det vil være tilfældet inden for et område som læderindustrien. Der har vi jo levet under beskyttelse med relativt høje priser. Jeg nævner som et helt konkret eksempel, at en lædervare, der i fjor her i København kostede 400 kr., i Malmø kunne købes for 240 danske kr. Hvorfor? Jo, det er ligetil. Fordi der var så ringe en indførsel, bevillingerne var så få, at de varer, der kunne indføres, overhovedet ikke kunne være prisbestemmende her i landet. Derfor fandt man dem i læderbutikkerne her i København til en udsalgspris af 400 kr. Det er i hvert tilfælde givet, at når svenskerne kan sælge deres lædervarer for 240 kr. i udsalg, så må fabrikken deroppe antagelig have fået højst 160 kr. for vedkommende vare. Hvis den, når der nu bliver indførselsmuligheder, der betyder noget, kan købes og indføres over den danske grænse til den pris og bliver belagt med 25 pct. told, så bliver prisen her ca. 200 kr., og så bliver udsalgsprisen ikke 400 kr., som den har været hidtil, men noget helt, helt andet; noget lignende tror jeg vil ske i en række tilfælde. Hvor

vi åbner adgang til indførsel, vil det betyde faldende priser, og det er i overensstemmelse i hvert tilfælde med det ønske, vi har haft fra vor side, om med denne omlægning at tilstræbe for det første, at Danmark i så stor udstrækning som muligt stadig væk kan være et lavtariffland, og for det andet, at prisniveauet ikke bliver stigende. Hvis Danmark skal klare sig i den fremtidige konkurrence, er det nødvendigt, at vi i den udstrækning, det er muligt, holder prisstigningerne i tømme.

Det er muligt, der er nogle, der vil være ængstelige for indførslen fra de lande, der leverer dumpingvarer, og det er ikke ubegrundet, hvis det er sådan. Derfor har vi foreslået gennemført dumpingbestemmelser i den nye toldlov, og det er jo egentlig ganske interessant at lægge mærke til, hvordan det har været muligt i dag at enes om at anbefale disse bestemmelser, når vi tænker på de forhandlinger, vi havde for 4-5 år siden, hvor man ofrede kolossalt mange timer på at diskutere dem uden mulighed for at opnå enighed. Nu, da vi endelig er blevet enige om at gennemføre dem, tror jeg, vi er lige så enige om, at de vistnok praktisk taget aldrig vil kunne anvendes på det grundlag, hvorpå de er bygget. Derfor er der nogen fare for, at man fra disse lande vil indføre for billige og også i nogen udstrækning for dårlige varer. Det har vi også haft opmærksomheden henvendt på, da vi byggede denne toldlov op.

Der er sagt fra forskellig side, at der er mange ting, vi kan se på mellem anden og tredje behandling. Jeg vil gerne sige for vort vedkommende, at vi selvfølgelig er villige til at se på enhver henvendelse, der kommer ude fra erhvervslivet, og hvis disse henvendelser kan overbevise os om, at det er rigtigt at foretage en ændring, er vi villige dertil, men derudover skal man ikke vente, at vi fra vor side er villige til generelle ændringer i det forslag, der her foreligger.

Jeg anbefaler lovforslaget med de 173 ændringsforslag.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages kl. 13.

Medlem af folketinget Kirsten Gloerfelt-Tarp har meddelt mig, at hun ønsker til

[Formanden.]

indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad er sket, siden det af indenrigsministeriet nedatte udvalg vedrørende fødselshjælp afgav sin 2. betænkning i 1956:

- 1) for at sikre, at alle komplicerede fødsler i landet får den lægeligt bedste hjælp, og
- 2) for i højere grad at imødekomme kvindernes ønsker om at føde ude under betryggende forhold og på rimelige betalingsvilkår?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Udvalget angående forslag til lov om tillæg til lov om indenlandsk skilleløst har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

I skrivelse af dags dato meddeler gårdejer Peder Jakobsen, Husby pr. Ejby, at han er villig til under den folketingsmand Jørgen Jørgensen (Ullerup) tilståede orlov at indtræde som midlertidigt medlem af tinget fra den 11. d. m. at regne.

Mødet udsat kl. 11⁴⁶.

Mødet genoptaget kl. 13.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgsprøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af et valg.

Ordføreren for udvalget til valgsprøvelse (Edel Sarvte): Efter at det høje ting har givet det ærede medlem hr. Jørgen Jørgensen (Ullerup) orlov fra den 11. ds. at regne, og efter at stedfortræderen, gårdejer Peder Jakobsen, har erklæret, at han er villig til at modtage mandatet, har udvalget til valgsprøvelse gennemgået de fra indenrigsministeriet fremsendte dokumenter og skal enstemmigt indstille, at gårdejer Peder Jakobsen godkendes som midlertidigt medlem af det høje ting.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af gårdejer Peder Jakobsen som midlertidigt medlem af folketinget vedtoges enstemmigt med 103 stemmer.

Derefter genoptoges forhandlingen om forslag til toldlov m. fl. lovforslag.

(Foregående del af anden behandling findes i tidenden sp. 2587).

A. C. Normann: Jeg vil gerne på det radikale venstres vegne sige et par ord i forbindelse med behandlingen af valutalovsforslaget.

Det var vel ventet fra alle sider, og det er nu blevet bekræftet under udvalgsbehandlingen, at når den danske industri igennem ca. 30 år har haft en meget effektiv beskyttelse i kraft af importbegrænsninger og denne beskyttelse nu fjernes, så vil mange virksomheder nære betænkeligheder med hensyn til deres muligheder for at klare sig i den frie konkurrence. Dette er en forståelig reaktion, og det kan ikke afvises, at der i læ af beskyttelsen er vokset en del virksomheder op, hvis basis er tvivlsom under de nye forhold.

I en del tilfælde har flertallet ment, og det præger nu ændringsforslaget, som her er til behandling, at nogle af disse virksomheder kan omstille sig efter de nye forhold på en måde, så de kan reddes varigt for dansk produktion, såfremt der ikke finder en alt for pludselig liberalisering sted af importen af de varer udefra, som de nu skal til at konkurrere med.

De ændringer, der her er tale om, er så få, at de ikke kan siges at forandre strukturen af den højtærede handelsministers oprindelige forslag. Der er kun tale om enkelte kortvarige udsættelser, ingen af dem på over 3 år, og hovedkarakteren af listernes almindelige liberaliseringspræg er bevaret.

Jeg kan sige, at så længe jeg har været medlem af det høje ting, altså i de sidste 10 år, har det radikale venstre arbejdet på at få handelen liberaliseret i størst mulig udstrækning. I den periode, da de nuværende 2 oppositionspartier dannede rege-